

Pouka za učitelje 1/2019

Otkrivenje

Autor: Jan Polin

1. Jevanđelje sa Patmosa

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 1,1.

Središte proučavanja: U ovoj pouci usredsredićemo se na uvod (Otkrivenje 1,1-8) i knjigu Otkrivenje kao celinu.

Uvod: U uvodu u Otkrivenje (Otkrivenje 1,1-8) predstavljene su glavne teme knjige prilično jednostavnim jezikom. Ovi stihovi ne sadrže zastrašujuće zveri, nebeska putovanja i sedmostruke nizove. Umesto toga, opisuju odakle potiče knjiga (Otkrivenje 1,1-3), ko ju je poslao crkvama (Otkrivenje 1,4-6), i kako će se događaji opisani u knjizi odigrati na kraju (Otkrivenje 1,7.8). U uvodu je istaknuto da Isus Hristos ima središnju ulogu u celoj knjizi. Uvod jasnim jezikom priprema čitaoca za ono što sledi.

Teme:

U uvodu Otkrivenja predstavljene su sledeće teme:

I Isus je centralna ličnost Otkrivenja

Njegova središnja uloga jasno je prikazana naslovom knjige (Otkrivenje 1,1), Njegovim osobinama i delima (Otkrivenje 1,5.6), i Njegovom centralnom ulogom u Drugom dolasku (Otkrivenje 1,7).

II Knjiga govori o budućim događajima

Ovi događaji nisu samo događaji poslednjeg vremena. U stvari, većina događaja opisana na ovom mestu, u odnosu na Jovanove dane, bili su događaji koji su se odigrali u budućnosti (Otkrivenje 1,1).

III Viđenja iz knjige data su simboličkim jezikom

Ovu činjenicu jasno zapažamo na osnovu jedne od ključnih reči u tekstu Otkrivenje 1,1. i njene aluzije na 2. poglavlje Knjige proroka Danila.

IV Trostruke Božje odlike

U tekstu Otkrivenje 1,4-6. dat je trostruki opis Trojstva božanskih ličnosti, osobina i dela.

V Isusov povratak

Otkrivenje 1,7.8. govori o ovom konačnom vrhuncu svih događaja u knjizi.

Primena u životu: Zaključna pitanja koja slede nakon odeljka *Komentari* pozivaju učenike da usklade adventističko razumevanje Otkrivenja sa središnjom ulogom Isusa Hrista u knjizi.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Prema Uvodu u Pouku za ovo tromesečje sve lekcije temelje se na adventističkom konceptu nadahnuća, istorijskom metodu tumačenja proročanstva, jedinstvenoj organizacionoj strukturi Otkrivenja i hristocentričnom pristupu tumačenju.

Istorijski metod je poduprt jasnom strukturom samog Otkrivenja. Knjiga počinje izveštajem o sedam crkava (Otkrivenje 1,9-3,22), koji se tiče prilika Jovanovog vremena i koji proročki prikazuje prilike u Crkvi kroz istoriju do kraja vremena. Pečati i trube takođe obuhvataju razdoblje od Jovanovog vremena do poslednjih dana (Otkrivenje 4,1-11,19). Konačno, druga polovina knjige (Otkrivenje 12,1-22,21) uglavnom se usredsređuje na poslednje dane ovozemaljske istorije i vreme nakon toga. Ovaj metod takođe se podupire aluzijom na 2. poglavlje Knjige proroka Danila u prvom stihu knjige (vidi razrađivanje ove tačke u trećoj temi koja sledi).

Razrađene glavne teme prve lekcije:

I Isus je središnja ličnost Otkrivenja (Otkrivenje 1,1.5-7)

Knjiga počinje lancem otkrivenja u čijem je središtu Isus. On je prva ličnost spomenuta u knjizi i Onaj koji šalje otkrivenje Jovanu (Otkrivenje 1,1). Ono što je Bog dao Isusu naziva se „Otkrivenje Isusa Hrista“ (Otkrivenje 1,1). Ono što Isus prosleđuje Jovanu naziva se „svedočanstvo Isusa Hrista“ (Otkrivenje 1,2). Ono što Jovan upućuje svojim čitaocima jesu „reči proroštva“ (Otkrivenje 1,3).

Ovaj lanac otkrivenja važan je za adventističke hrišćane. On jasno ukazuje da „svedočanstvo Isusovo“ ovde obuhvata samu knjigu Otkrivenje, kao i dar vizije koji je Jovan primio (Otkrivenje 1,2). Ostatak iz teksta Otkrivenje 12,17. takođe će kasnije imati „svedočanstvo Isusovo“, dar viđenja sličan onom koji je Jovan imao, koji je takođe uticao na stvaranje nadahnutih spisa.

Prema tome, uvod ukazuje na Isusa kao na središnju ličnost Otkrivenja. Knjiga Otkrivenje je otkrivenje primljeno od Isusa i otkrivenje o Isusu (Otkrivenje 1,1). Isus je osposobljen za svoju posebnu ulogu svojom smrću, vaskrsenjem i nebeskom vladavinom (Otkrivenje 1,5). Na kraju, On će doći na oblacima (Otkrivenje 1,7).

II Knjiga govori o budućim događajima

Tekst Otkrivenje 1,1. govori nam da je glavna svrha knjige „da pokaže slugama svojim šta će skoro biti“. Ovi događaji će se odigrati u budućnosti, sa Jovanove tačke gledišta. Međutim, šta se u tekstu želi reći rečju „skoro“? Dve hiljade godina koje su protekle otkako je Otkrivenje napisano ne čini se kao skoro! Dakle, reč „skoro“ sigurno je zabeležena iz Božje perspektive, kome je 1000 godina kao jedan dan (2. Petrova 3,8).

Međutim, iz naše perspektive Isusov povratak je, takođe, uvek skori događaj. Mi ne znamo kada će Isus zapravo doći, ali znamo da će On, u smislu našeg ličnog svesnog iskustva (Propovednik 9,5), doći odmah nakon što umremo. Za svakoga od nas, pojedinačno, Drugi dolazak ne predstavlja ništa više od nekoliko trenutaka posle smrti. Prema tome, priliku da se spremimo za Njegov dolazak treba da iskoristimo sada, a ne u nekom trenutku u budućnosti. Da Isusov dolazak nije prikazan kao skori, mnogi ljudi bi odlagali da se sprema za Njegov povratak.

III Viđenje je dato simboličkim jezikom

Obično najbolji način da pristupimo Pismu jeste da sve shvatimo doslovno, osim ako nije jasno naznačeno da je u pitanju simbol. U Otkrivenju, suprotan pristup je nagovešten prvim stihom. U njemu je rečeno da je Bog ili Isus „pokazao“ (Otkrivenje 1,1; grčki: *esêmanen*) celo viđenje Jovanu. Glavna definicija reči „pokazati“ jeste učiniti nešto poznatim znacima, govorom ili delima. Prema tome, najbolji način da pristupimo tekstu u Otkrivenju jeste da se prema svemu odnosimo kao prema simbolu, osim ako nije jasno da je doslovno značenje u pitanju (na primer, „Isus Hristos“ u tekstu Otkrivenje 1,1. treba shvatiti doslovno).

Ovakvo shvatanje poprima još jasniji oblik kada čitalac u prvom stihu knjige zapazi nagoveštaj teksta Danilo 2,45. Jedino mesto u Bibliji na kome se, takođe, kombinuje reč „pokazati“ sa neuobičajenim izrazom „što će skoro biti“ (Otkrivenje 1,1; od grčkog: *a dei genesthai*) jeste Danilo 2,45.

Navuhodonosorov san o velikom kipu predstavlja događaj u kome je Bog „pokazao“ (Danilo 2,45; Otkrivenje 1,1) šta će se dogoditi u poslednjim danima. Ono što bi trebalo da se dogodi „u poslednjim danima“ u Knjizi proroka Danila, u Otkrivenju će se dogoditi „skoro“.

Prema tome, na samom početku knjige Otkrivenje pronalazimo snažnu aluziju na 2. poglavlje Knjige proroka Danila. Ova aluzija tesno povezuje ove dve knjige. Iako Otkrivenje ukazuje na mnoge proroke, postoji posebna veza između Otkrivenja i Knjige proroka Danila. Dakle, trebalo bi da očekujemo da pojedini simboli iz Otkrivenja ukažu na tok istorije od prorokovog vremena do poslednjih dana.

IV Trostruke Božje odlike

Tekstom Otkrivenje 1,4-6. knjiga započinje trostrukim opisom Trojstva. Kao prvo, dat je opis Ličnosti: Oca (Onaj koji jest, koji beše i koji će doći), Svetog Duha (predstavljen sa sedam duhova) i Isusa Hrista. On je spomenut poslednji jer je tema sledeća dva opisa.

Zatim sledi opis osobina koje čine osnovu uloge koju Isus ima u Otkrivenju. On je Onaj koji je umro (On je Svedok verni/mučenik – od grčke reči *martyrs*), koji je ustao („Prvenac iz mrtvih“), i koji se pridružio Ocu na prestolu („Knez nad carevima zemaljskima“). Isusova smrt i vaskrsenje pružaju osnovu Njegovoj nebeskoj vladavini.

Poslednji opis se odnosi na dela. Isus nas voli (na grčkom sadašnje vreme), oslobodio nas je ili „umio“ (dve različite grčke reči koje isto zvuče, ali se razlikuju u jednom slovu) svojom krvlju od naših greha i učinio nas carevima i sveštenicima Bogu. Konačni ishod Isusove ljubavi, izražene u Njegovoj smrti i vaskrsenju, jeste uzdizanje Njegovog naroda na najviši mogući položaj: položaj careva i sveštenika.

V Isusov povratak

Prizor Isusovog povratka u tekstu Otkrivenje 1,7. temelji se na nagoveštajima 7. poglavlja Knjige proroka Danila i 12. poglavlja Knjige proroka Zaharije. „On“ iz teksta Otkrivenje 1,7. jasno se odnosi na Isusa, jer je On tema prethodna dva stiha. Tekst „ide s oblacima“ podseća na Sina Čovečijeg koji dolazi s oblacima do Starca i prima vlast nad zemaljskim carstvima (Danilo 7,13.14). U Otkrivenju, Isusovo pravo da vlada

nad Zemljom priznaje se na Nebu prilikom Njegovog vaznesenja (Otkrivenje 5) i na Zemlji prilikom Drugog dolaska (Otkrivenje 1,7).

Naročito je zanimljivo upućivanje na Knjigu proroka Zaharije. Zapazite sličnosti između 12. poglavlja Knjige proroka Zaharije i Otkrivenja. U tekstu Zaharija 12,7.8. dolazi Gospod. U Otkrivenju dolazi Isus. U testu Zaharija 12,10. Gospod je proboden; u Otkrivenju Isus je proboden. U Knjizi proroka Zaharije, stanovnici Jerusalima vide da Bog dolazi (Zaharija 12,8-10); u Otkrivenju, cela Zemlja vidi da Isus dolazi. U stihovima Zaharija 12,11.12. porodice iz Jerusalima će tugovati; u Otkrivenju, zaplakaće sva kolena zemaljska.

Prilikom upotrebe Starog zaveta u Otkrivenju, dolazi do pomeranja u naglašavanju sa Gospoda na Isusa. Slično pomeranje se odvija sa doslovnih i lokalnih pojedinosti vezanih za Izrailj na duhovni, sveopšti uticaj Jevanđelja i Crkve.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Ova lekcija usredsređena je na početak Otkrivenja, ili uvod (Otkrivenje 1,1-8). Jedan od načina da započnete lekciju jeste da postavite pitanje: *Koji je vaš omiljeni početak biblijskog izveštaja?* Učenici bi mogli dati sledeće odgovore: „beba Mojsije u ševaru“, „proba u vezi sa hranom za Danila i njegova tri prijatelja u 1. poglavlju Knjige proroka Danila“; „pomazanje Davida, pastira“. Kako uvod u biblijski izveštaj ili knjigu utiče na način na koji shvatate ostatak izveštaja?

2. U pouci se iznose dve pojedinosti koje su veoma važne u celoj knjizi Otkrivenja: a) središnja uloga Isusa Hrista i b) istorijsko čitanje Otkrivenja. Učitelj može pozvati svoje učenike da razgovaraju o sledećim pitanjima: *Kakvu vrednost istorijski pristup nudi današnjem svetu? Kako istorijski detalji istorijskog tumačenja Otkrivenja uzdižu Isusa Hrista kao središte sve nade?* Mogući odgovori na prvo pitanje: Istorijski pristup: a) odgovara na tri velika filozofska pitanja: Ko sam ja? Odakle sam? Kuda idem? b) pomaže nam da uočimo Božju ruku u istoriji; c) pruža nam sigurnost usred haosa da Bog još uvek upravlja istorijom; i d) uverava nas da je nada u vezi sa krajem takođe sigurna, jer je Bog delovao kroz istoriju.

2. Usred svećnjaka

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 2,7.

Središte proučavanja: U središtu proučavanja u ovoj lekciji biće uvod u sedam poruka upućenih crkvama (Otkrivenje 1,9-2,7).

Uvod: Otkrivenje 1,9-20. pruža pozadinu za sedam poruka crkvama u 2. i 3. poglavlju. Prizori slavnog viđenja Hrista pružaju jedinstveni okvir za svaku od sedam poruka. Isus poznaje svaku od sedam crkava i sreće ih tamo gde se nalaze. Lekcija se završava detaljnijim osvrtom na poruku upućenoj crkvi u Efesu (Otkrivenje 2,1-7).

Teme:

U tekstu na koji ćemo se usredsrediti (Otkrivenje 1,9-2,7) predstavljene su sledeće teme:

I Identitet Gospodnjeg dana u tekstu Otkrivenje 1,10.

Najveća je verovatnoća da Jovan Subotu smatra Gospodnjim danom.

II Isus se susreće sa crkvama tamo gde se nalaze

Isus pristupa svakoj od sedam crkava sa različitim karakteristikama uzetim iz uvodnog viđenja (Otkrivenje 1,9-20).

III Jovan navodi osnovne crte Otkrivenja (utemeljene na Otkrivenju 1,19)

U tekstu Otkrivenje 1,19. Jovan sažima celo viđenje i svodi na ono što jeste i što će biti u budućnosti. Otkrivenje 4,1. pokazuje da se veliki deo Otkrivenja usredsređuje na budućnost. Ova budućnost počinje u Jovanovo vreme i proteže se do kraja vremena.

IV Tumačenje sedam poruka upućenih crkvama

Poruke poslate u sedam crkava sadrže detalje koji se tiču tadašnjih crkava u Maloj Aziji, ali uporedo pokazuju i duhovno stanje hrišćanstva u različitim istorijskim razdobljima.

Primena u životu: Učenici se pozivaju da razmotre implikacije zadivljujućeg prikaza Isusa u stihovima Otkrivenje 1,12-16, Jovanovu reakciju na ovaj prikaz (Otkrivenje 1,17) i Isusov milostivi i utešni odgovor Jovanu (Otkrivenje 1,17.18).

DRUGI DEO: KOMENTAR

U središtu viđenja u uvodu Otkrivenja (Otkrivenje 1,12-18) nalazi se slavni prikaz Isusa. On je „kao Sin Čovečiji“ (Otkrivenje 1,13), Onaj koji je bio mrtav i koji je zauvek živ (Otkrivenje 1,18). Na temelju teksta Danilo 10,5.6. i brojnih drugih starozavetnih tekstova, ovo viđenje prikazuje Isusovu slavu viđenu samo

prilikom Preobraženja u toku Njegove ovozemaljske službe. Isusove odlike u viđenju ponavljaju se u sedam poruka u 2. i 3. poglavlju. Vizija je poput scenografije na pozornici postavljene za prvi čin drame.

Pored viđenja u kome je prikazan Isus (Otkrivenje 1,12-18), u lekciji se navodi mesto i vreme kada je Jovan primio ovo viđenje (Otkrivenje 1,9-11), osnovno tumačenje viđenja (Otkrivenje 1,19.20), i analiza poruke upućene crkvi u Efesu (Otkrivenje 2,1-7).

Razrađene glavne teme druge lekcije:

I Identitet Gospodnjeg dana u tekstu Otkrivenje 1,10.

Najraširenije gledište među komentatorima jeste da je "Gospodnji dan" u Otkrivenju 1,10. nedelja, prvi dan sedmice. Ovo gledište zasniva se na činjenici da su crkveni oci u kasnijem periodu koristili ovaj izraz govoreći o nedelji, i da je u Latinskoj crkvi latinski odgovarajući izraz, *dominus dies*, bio jedan od imena za nedelju. Međutim, sva jasna upućivanja na nedelju kao "Gospodnji dan" javila su se mnogo kasnije u odnosu na nastanak Otkrivenja i, prema tome, ne mogu služiti kao dokaz da je Jovan to značenje imao na umu kada je pisao Otkrivenje.

Najbolje objašnjenje Gospodnjeg dana iz Otkrivenja 1,10. jeste da je Jovan ukazivao na sedmi dan Subotu. Iako tačan takav izraz "Gospodnji dan" (*kuriakê hemêra*) nikad nije upotrebljen na nekom drugom mestu u Novom zavetu ili u grčkom prevodu Starog zaveta, mnogi snažni ekvivalenti upućuju na sedmi dan Subotu. Sedmi dan je „Subota Gospodu (*kuriô*) Bogu tvojemu“ (2. Mojsijeva 20,10; 5. Mojsijeva 5,14). „Gospod“ (*kurios*) često govori o sedmom danu kao „moja Subota“ (*ta sabbata mou* – 2. Mojsijeva 31,12.13; 3. Mojsijeva 19,3.30; 3. Mojsijeva 26,2; Isaija 56,4-6; Jezekilj 20,12.13.16.20.21.24; Jezekilj 22,3-8; Jezekilj 23,36-38; Jezekilj 44,12-24). U tekstu Isaija 58,13. na jevrejskom jeziku Gospod naziva Subotu "Moj sveti dan". I konačno, sva tri sinoptička Jevanđelja (Matej 12,8; Marko 2,27.28; Luka 6,5) navode Isusove reči da je "Sin Čovečiji Gospodar od Subote (*kurios tou sabbatou*)". Bilo bi neobično, prema tome, da je Jovan upotrebio izraz "Gospodnji dan" za bilo koji drugi dan u sedmici osim Subote.

II Isus sreće crkve tamo gde se nalaze

Isus se javlja na sceni Otkrivenja na spektakularan način (Otkrivenje 1,12-20). Isti Isus je u bliskoj zajednici sa sedam crkava (Otkrivenje 1,20). On lično poznaje svaku od njih (Otkrivenje 2,2.9.13.19; Otkrivenje 3,1.8.15). On predstavlja sebe svakoj crkvi sa jednom, dve ili tri karakteristike iz viđenja koje prethodi.

Poruka crkvi u Efesu (Otkrivenje 2,1-7), na primer, opisuje Isusa kao Onoga koji drži sedam zvezda u svojoj ruci (Otkrivenje 1,20) i hoda između sedam zlatnih svećnjaka (Otkrivenje 1,12.13). U poruci crkvi u Smirni (Otkrivenje 2,8), Isus je Prvi i Poslednji, Onaj koji je bio mrtav i koji se vratio u život (Otkrivenje 1,17.18). U pismu crkvi u Pergamu, On pristupa sa mačem oštrim sa oba kraja (Otkrivenje 2,12; Otkrivenje 1,16). I tako se nastavlja u svih sedam pisama upućenim crkvama.

Ovde zapažamo zanimljivu pojedinost. Isus se svakoj od sedam crkava drugačije predstavlja. On može da se prilagodi posebnim potrebama svake crkve i okolnostima u kojima se nalaze. Drugim rečima, On susreće svaku crkvu tamo gde se ona nalazi. I ukoliko nijedna crkva i nijedan hrišćanin nemaju potpunu sliku o Isusu, onda svi imamo razlog da budemo ponizni. Svi mi učimo, čak i pored svega što nam je dato.

III Jovan navodi osnovne crte Otkrivenja (zasnovane na tekstu Otkrivenje 1,19)

Pisac Otkrivenja često daje naznake o organizaciji i ključnim idejama knjige u prelaznim tekstovima. Jedan od tih prelaznih tekstova je Otkrivenje 1,19. U ovom tekstu, Jovan izlaže plan cele knjige. Stih

počinje na sledeći način: „Napiši, dakle, šta si vidio.“ Ova rečenica podudara se sa 11. stihom: „Što vidiš napiši.“ Jedanaesti stih je napisan u sadašnjem vremenu, a 19. u prošlom (grčki aorist indikativ). To znači da je čitavo viđenje u Otkrivenju bilo dato između naloga u 11. i 19. stihu. Rečeno mu je da sve to zabeleži.

Šta je Jovan video? Dve stvari: „šta je“ i „šta će biti“ (Otkrivenje 1,19). Dakle, Otkrivenje obuhvata trenutne prilike u vreme sedam crkava i ono što će se tek dogoditi, iz njihove perspektive.

U tekstu Otkrivenje 4,1. Isus kaže Jovanu: „Popni se amo, i pokazaću ti šta će biti za ovijem.“ Ova izjava je slična onoj iz Otkrivenja 1,19. Počevši od teksta Otkrivenje 4,1, ostatak Otkrivenja prvenstveno se usredsređuje na budućnost nakon Jovanovog vremena. Iako ima kratkih podsećanja na krst (Otkrivenje 5,6; Otkrivenje 12,11), čak i događaje pre stvaranja (Otkrivenje 12,4.7.9), glavno središte pažnje većeg dela knjige su budući događaji u odnosu na Jovanove dane.

Na šta, onda, ukazuje tekst Otkrivenje 1,19: „Šta je i šta će biti potom“? Odgovor glasi: na sve između tekstova Otkrivenje 1,19. i 4,1, odnosno na poruke poslate u sedam crkava. Kao što je u lekciji istaknuto, sedam poruka, pored bavljenja prilikama u sedam crkava, i porukama koje im Isus upućuje, takođe imaju proročko značenje za čitavu hrišćansku eru. Pažljivi osvrt na Otkrivenje 1,19. pokazuje kako ključni tekstovi Otkrivenja pomažu čitaocima da uoče strukturu Otkrivenja kakvu Jovan i Onaj ko mu je dao viđenje imaju na umu.

IV Tumačenje sedam poruka upućenih crkvama

Poruke upućene crkvama su „proročka pisma“. One su više poput 24. poglavlja Jevnađelja po Mateju nego 7. poglavlja Knjige proroka Danila ili 13. poglavlja Otkrivenja. Prema tome, njihova poruka tiče se sedam tadašnjih crkava u Maloj Aziji, onih koji su ih prvobitno primili (Otkrivenje 1,4.11), i, kad se uzme šire značenje, svih onih koji čitaju ove poruke (Otkrivenje 1,3; Otkrivenje 2,7.11.17.29, itd).

Međutim, u Maloj Aziji bilo je više od sedam crkava i duhovno stanje u tim crkvama odgovara duhovnom stanju hrišćanstva u različitim istorijskim razdobljima od Jovanovog vremena do današnjih dana. Dakle, u ovih sedam poruka istorijskim crkvama nalazi se pregled glavnog razvoja hrišćanske istorije. O ovim razdobljima ukratko se govori u posebnim komentarima za svaku crkvu u 2. i 3. lekciji.

V Poruka crkvi u Efesu

Crkva u Efesu je prva zajednica kojoj se Isus obraća, opisujući Sebe kao Onoga koji hoda između sedam zlatnih svećnjaka i drži sedam zvezda u svojoj desnoj ruci (Otkrivenje 2,1). Glagoli „hodati“ i „držati“ prikazuju Isusovo lično staranje i veliku pažnju. Uprkos Isusovoj brizi, crkva gubi svoju prvobitnu ljubav prema Njemu jer joj pažnju odvlače druge stvari i potrebno je da se pokaje. Ova prva poruka ne odnosi se samo na Efesku crkvu prvog veka, već odražava opštu Isusovu procenu Hrišćanske crkve u prvom veku. Malo po malo prva ljubav ranih hrišćana je oslabila i njihova potreba da se vrate svom ranijem žaru postala je očigledna (vidi: 1. Jovanova 4,7-11).

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Zašto je milostivi Isus, koji prašta, koji je oprao noge svojim učenicima, prikazan na tako spektakularan i zapanjujući način u tekstu Otkrivenje 1,12-16? Isusov izgled veoma je uplašio Jovana, mada strah nije

bio odgovor kakav je Isus želeo (Otkrivenje 1,17.18). Poput nastavnika u školi, Bog ponekad mora da zaradi naše poštovanje pre nego što Njegovu milost shvatimo ozbiljno. Istinski poznavati Boga znači voleti Ga. Otac je baš kao Isus (Jovan 14,9).

2. Šta opis Isusa u 1. poglavlju Otkrivenja govori o Isusovom pozivu upućenom celom čovečanstvu? U Jovanovom viđenju Isusa u 1. poglavlju Otkrivenja, Isus je pažljivo opisan kao „Onaj koji je kao Sin Čovečiji“, koji ima belu kosu i oči kao plamen ognjeni. Njegovo lice bilo je kao sunce koje sija u svojoj sili, dok drži zvezde u svojoj desnoj ruci. On je „Prvi i Poslednji“ i ima ključeve od pakla i smrti. Ovaj opis podseća na „Onog koji je kao Sin Čovečiji“ u tekstu Danilo 7,13, i bogobojazni Jevreji koji su čeznuli za svojim Mesijom bi to sigurno zapazili. Međutim, komentatori takođe spominju da bi opis Isusa isto tako odgovarao neznabožackim idejama o božanstvu. Ono što je sigurno, Isus je predstavljen kao Onaj koji može da ispuni iskrene čežnje celog čovečanstva. On nas sreće tamo gde se nalazimo i podiže nas. On je svemoćan, pa ipak mudar i brižan. On je istinska čežnja čovečanstva.

3. Isusova poruka upućena crkvama

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 3,21.

Središte proučavanja: Prošle sedmice osvrnuli smo se na prvu od sedam poruka poslatih u sedam crkava. U ovoj lekciji proučavaćemo od druge do sedme poruke (Otkrivenje 2,8-3,22).

Uvod: Poruka poslata u sedam crkava vekovima je donosila ohrabrenje Božjem narodu. One nas uveravaju da je Bog veoma zainteresovan za dela svoje Crkve. On zna sve njene izazove i želi da pruži savet i dragocena obećanja svima koji slušaju.

Teme:

U lekciji i ključnom tekstu predstavljene su sledeće teme:

I Hijizam sedam crkava

Poruke upućene crkvama imaju strukturu u tipičnom jevrejskom stilu.

II Ohrabrenje u nevolji

Poruke crkvama prikazuju i duhovni pad i odgovarajući rast broja i težine datih obećanja svakoj crkvi.

III Najveći napredak hrišćanstva i njegove istovremene posledice

Poruka crkvi u Filadelfiji predskazuje vreme velikog misionskog napretka. Međutim, taj napredak obuhvatao je aspekte koji su nagnali hrišćanstvo da zauzme odbrambeni stav.

IV Poruka crkvi u Tijatiri je drugačija

Crkve u celini pokazuju duhovni pad. To je vidljivo u porukama upućenim crkvama u Efesu, Pergamu i Sardu. Međutim, poruka Tijatiri razlikuje se od tog obrasca na nekoliko načina.

V Laodikeja i poslednja era ovozemaljske istorije

Činjenice iz teksta podržavaju ideju da Laodikeja predstavlja Crkvu na kraju hrišćanske istorije.

Primena u životu: Spominjanje Jezavelje u poruci Tijatiri poziva učenike da razmišljaju o ulozi četiri žene u Otkrivenju. Adventistički hrišćani takođe su pozvani da poruku upućenu Laodikeji primene na sebe.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Poruke crkvama imaju zajednički strukturu, po formi sličnu starim pismima. 1) Isus se obraća svakoj crkvi po imenu. 2) Predstavlja Sebe svakoj crkvi, koristeći odlike uzete iz prvog poglavlja. 3) On ispituje jake i slabe strane svake crkve. 4) Isus daje savet u skladu sa svojom procenom svake crkve. 5) Upućen je poziv

crkvi da sluša Duha. 6) Svaka poruka završava se obećanjem ili obećanjima datim onima koji pobede. Od četvrte do sedme poruke (počevši od Tijatire), peta i šesta stavka date su obrnutim redosledom.

Razrađene glavne teme treće lekcije:

I Hijizam sedam crkava

Struktura sedam poruka upućenih crkvama ima litararni oblik koji se temelji na jevrejskoj logici. U zapadnom načinu razmišljanja $A+B=C$; ali u jevrejskoj logici, $A+B=A$ pojačano. Ovaj književni oblik naziva se hijizam (od grčkog slova X). Pisci stvaraju hijizam kada rasuđuju o punom krugu, vraćajući se na početnu tačku argumenta. Prva tačka paralelna je sa poslednjom. Druga tačka paralelna je sa prvom do poslednje, i tako dalje, dostižući vrhunac u središtu, a ne na kraju. Možda nije slučajno što je oblik sedmokrakog svećnjaka u Šatoru od sastanka analogan književnom hijizmu.

Pismo upućeno Smirni (drugo pismo) ima mnogo sličnosti sa pismom upućeno Filadelfiji (šesto pismo); oba u velikoj meri predstavljaju pozitivne poruke. Pisma upućena Pergamu (treće pismo) i Sardu (peto pismo) poslata su crkvama koje su doživele veliki pad. Poruka Tijatiri (četvrtoj, središnjoj crkvi) različita je i dvostruko duža od ostalih (vidi 4. temu u nastavku). Prema ovom rasporedu, prvo i poslednje pismo (Efesu i Laodikeji) takođe su paralelni. Ova struktura ukazuje da Laodikeja, poput Efeske crkve, pati od nedostatka ljubavi.

II Ohrabrenje u nevolji

Kada pogledamo sedam crkava kao celinu, čini se da se nalaze u stanju pada, i da Isusovi ukori postaju sve ozbiljniji. Crkve u Efesu i Smirni su verne crkve, s tim što Efeska crkva ima samo jednu manu, nedostatak ljubavi. Međutim, kako prolazimo kroz poruke crkvama, čini se da se prilike pogoršavaju od Pergama preko Sarda, dok ne dođemo do Laodikejske crkve, o kojoj Isus ne može da kaže ništa dobro. Iako je poruka Filadelfiji pozitivna, crkva je mnogo slabija od Smirne. U poruci Efeskoj crkvi, Isus čezne da se vernici te crkve pokaju. Laodikeji Isus upućuje reči da će je izbljuvati. Ovaj slikovit opis predstavlja oštru sliku rečima.

Međutim, ova slika rečima vodi u najohrabrujući deo poruke upućen crkvama. Prva crkva dobija jedno obećanje: drvo života. Druga dobija dva: venac života i oslobođenje od druge smrti. Treća crkva dobija tri: skrivenu manu, beli kamen i novo ime. Četvrta crkva prima četiri obećanja; peta pet, šesta šest. Svaka crkva dobija više obećanja od prethodne, a sedma crkva, Laodikejska, prima najuzvišenije obećanje od svih: da će sesti sa Isusom na Njegov presto.

Kako se stanje crkava pogoršava, kako Isusovi ukori postaju oštriji, Isusova obećanja su sve izobiljnija. Što su prilike gore, veća je blagodat i sila koju Bog pokazuje. Što su dublji problemi koje imate u životu, silnija je blagodat Isusa Hrista. Ova poruka je snažna za nas danas kao što je bila u drevna vremena.

III Najveći napredak hrišćanstva i njegove istovremene posledice

U lekciji se ističe da se poruka Filadelfijskoj crkvi odnosi na veliko probuđenje protestantizma u toku 18. i 19. veka. Ovo probuđenje nadahnulo je Crkvu da odnese Jevanđelje celom svetu. Dovelu je do najvećeg širenja hrišćanstva od vremena Pedesetnice.

Međutim, postojala je mračna strana ovog uspeha. Misionski naponi suviše često su se oslanjali na kolonijalnu ekspanziju Zapadne civilizacije u oblasti ekonomije i politike. Kao posledica toga, mnogi nehrišćanski narodi danas vide hrišćanstvo pre kao samoživu oruđe zapadnog imperijalizma nego ponizan, skroman pokret koji nastoji da poboljša život drugih. Ovakav stav se sve više uočava čak i u

delovima sveta u kojima je hrišćanstvo više zastupljeno. Hrišćanstvo, kao celina, danas je u odbrambenom stavu. U ovom kontekstu, manipulacija ili političko uključivanje bilo kakve vrste od strane crkve doprinosi negativnim stereotipima koji su se javili. Evanđeoska poruka ne sme se oslanjati na političku i ekonomsku podršku da bi postigla uspeh. Ovo nas vraća na Isusov prvobitni plan da se „sila u slabosti pokazuje sasvijem“ (2. Korinćanima 12,9).

IV Poruka Tijatiri je drugačija

Kao što smo ranije spomenuli, crkve iz Otkrivenja, kao celina, pokazuju duhovni pad. Ovaj pad je, takođe, jasno prikazan u porukama upućenim crkvama u Efesu, Pergamu i Sardu. Međutim, poruka crkvi u Tijatiri razlikuje se od utvrđenog strukturnog obrasca prethodnih poruka na nekoliko načina. Kao prvo, poruka upućena Tijatiri dvostruko je duža od ostalih šest poruka. Ova dužina odgovara njenoj ulozi kao središtu hijazma i dugom razdoblju progonstva koje predstavlja u toku hrišćanske istorije. Drugo, Tijatira je jedina crkva čiji su verni članovi nazvani „ostatkom“ („ostali“ [grčki: *loipois*] u Tijatiri – Otkrivenje 2,24), pokazujući da je Bog, čak i u toku tog mračnog perioda, imao verne sledbenike.

Treće, Tijatira je jedina crkva za koju Isus kaže da njenih poslednjih dela ima više nego prvih (Otkrivenje 2,19). Dok su sve prethodne crkve ili doživele pad ili ostale u istom stanju, Tijatira je napredovala. Smeštena u središte izveštaja o sedam crkava, ova pozitivna poruka znači da Bog izvodi narod iz otpadništva i da, kroz kasnije poruke, priprema crkvu za Drugi Isusov dolazak. Dok sotona optužuje Božje sledbenike da bi ih obeshrabrio i pomeo, Isus i Sveti Duh ukoravaju da bi ohrabрили i iscelili.

V Laodikeja i konačna era ovozemaljske istorije

Kao adventisti često smo bili svedoci da se poruka Laodikejskoj crkvi naročito primenjuje na nas na kraju vremena. Jedan od najboljih dokaza za to je povezanost između tekstova Otkrivenje 3,18. i Otkrivenje 16,15. Nijedan drugi tekst u Bibliji ne sadrži četiri glavne reči koje pronalazimo u oba ova teksta. Oba stiha sadrže grčke reči „videti“ (grčki: *blepô*), „haljina“ (grčki: *himation*), „sramota“ (grčki: *aischunê, aschêmosunê*) i „golotinja“ (grčki: *gumnotês, gumnos*). Usred stihova koji govore o Armagedonu (Otkrivenje 16,14-16), upućuje se poziv za straženje u poslednje vreme jezikom Laodikeje (Otkrivenje 16,15; uporedite: Otkrivenje 3,18). Ovaj poziv je upečaljiv dokaz da Laodikeja predstavlja poslednju crkvu ovozemaljske istorije.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. *Koliko žena je prikazano u knjizi Otkrivenje i koja je njihova uloga u poruci knjige?* U Otkrivenju su prikazane četiri žene. Dve su pozitivne ličnosti, a dve negativne. Prva je Jezavelja, vođa u suprotstavljanju vernima u Tijatiri (Otkrivenje 2,20-23). Druga je pobožna žena iz 12. poglavlja Otkrivenja (Otkrivenje 12,1.2.5.6.14-17). Treća je bludnica Vavilon (Otkrivenje 17,1-7.16). Četvrta je Jagnjetova nevesta (Otkrivenje 19,7.8). Sve četiri se na kraju povezuju sa crkvom, ili u pozitivnom ili u negativnom smislu. Jezavelja, protivnica Tijatire, nagoveštava pojavljivanje bludnice Vavilon, koja je obučena poput prvosveštenika (Otkrivenje 17,4). Ukoliko prvi deo Tijatire predstavlja srednjovekovnu crkvu, onda su ove dve slike tesno povezane. Protivljenje Hristu često ima hrišćansko lice.

Slično tome, žena iz 12. poglavlja Otkrivenja predstavlja veran Božji narod kroz istoriju. Jagnjetova nevesta iz teksta Otkrivenje 19,7.8, predstavlja verne Bogu na kraju istorije, simbolički predstavljene Novim Jerusalimom. Dakle, možemo zaključiti da žena iz 17. poglavlja Otkrivenja predstavlja sve one koji se protive Bogu, naročito verske sile koje se ujedinjuju sa sekularnim svetskim silama da bi načinile

Vavilon poslednjeg vremena. „Žena“ u Otkrivenju predstavlja one koji se izjašnjavaju kao Hristovi sledbenici, ali, u zavisnosti od toga koja žena je u pitanju, to izjašnjavanje možda nije iskreno.

2. Kako bi adventisti trebalo da primene poruku iz teksta Otkrivenje 3,18-21. na sebe? Šta iz teksta svi možemo da naučimo? Zlato može da izrazi vrednost koju imamo u Božjim očima, kao i veru koja je prošla proces oplemenjivanja i očišćenja. Bela haljina predstavlja Hristovu pravednost koja nam je data. Očna mast predstavlja duhovnu pronicljivost koja nam pomaže da jasno uvidimo svoju potrebu za Hristom.

Iako Isus poučava onako kako je potrebno (Otkrivenje 3,19), On nikoga ne primorava da Ga sledi. On nežno poziva i ostavlja odluku nama (Otkrivenje 3,20): On iznosi obećanje da će ispuniti sva obećanja koja nam je dao. Ako pozovemo Isusa da vlada našim srcem i pobedi (Otkrivenje 3,21), sešćemo s Njim na Njegovom prestolu. Kao što je izraženo zlatom iskušanim u ognju, Bog vidi bezmernu vrednost u nama.

3. Kakvo ohrabrenje nam pruža svest o tome da su mnogi hrišćani u prošlosti ostali verni Bogu u bezbožnim gradovima?

4. Dostojno je Jagnje

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 5,5.6.

Središte proučavanja: U ovoj lekciji usredsredićemo svoju pažnju na nebesko viđenje iz 4. i 5. poglavlja Otkrivenja (Otkrivenje 4,1-5,14).

Uvod: Tekst koji ćemo proučavati ove sedmice deli se na dva dela. U prvom delu dat je opšti opis nebeskog bogoslužjenja posvećenog Onome koji sedi na prestolu, Bogu Ocu (Otkrivenje 4,1-11). U drugom nastupa trenutak krize u nebeskoj prestonoj dvorani, koji se rešava dolaskom Jagnjeta, Isusa Hrista (Otkrivenje 5,1-14).

Teme:

U lekciji i ključnom tekstu predstavljene su sledeće teme:

I Da li 4. poglavlje Otkrivenja predstavlja opšti opis ili jedan događaj?

Kao što ćemo videti, detalji u tekstu daju odgovor na ovo pitanje.

II Biblijski koncept bogoslužjenja

Bogoslužjenje se ne bavi nama, već onim što je Bog učinio i našim odgovarajućim, iskrenim odgovorom na to.

III Identitet 24 starešine

Starešine nisu grupa anđela; oni predstavljaju Božji narod.

IV Značenje zapečaćene knjige

Zapečaćena knjiga predstavlja Božji plan spasenja.

V Jagnjetova dostojnost

Jagnje je jedino dostojno da otvori knjigu jer poseduje i ljudsku i božansku prirodu.

VI Progresija pet himni (Otkrivenje 4,8.11; Otkrivenje 5,9.10.12.13)

Progresija ističe Jagnjetovu božansku prirodu.

VII Kosmički sukob

Sukob predstavlja pozadinu ovog nebeskog prizora.

Primena u životu: Učenici se pozivaju da razmotre implikacije ovog nebeskog viđenja na zemaljsko bogoslužjenje i naše razumevanje Subote.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Na početku 4. poglavlja Jovanu je prvi put upućen poziv da se popne na Nebo (Otkrivenje 4,1). Četvrto poglavlje predstavlja opšti opis neprekidnog bogoslužnja na Nebu (vidi tekstualne dokaze u prvoj temi u nastavku), na kome se Bogu klanjaju na osnovu stvaranja (Otkrivenje 4,11). Međutim, u petom poglavlju zabeležen je jedan krizni događaj na Nebu. Predstavljeni problem se čini toliko velikim da izgleda kao da Bog ne može da ga reši (Otkrivenje 5,1-4). Međutim, pitanje se rešava dolaskom Jagnjeta, Bogočovaka Isusa Hrista (vidi petu temu u nastavku). Njemu se klanjaju, jer je zaklan i naš je Otkupitelj, i ova činjenica rešava krizu u univerzumu (Otkrivenje 5,5-14).

Razrađene glavne teme četvrte lekcije:

I Da li 4. poglavlje Otkrivenja predstavlja opšti opis ili jedan događaj?

Tri dokaza ukazuju da 4. poglavlje ne predstavlja jedan događaj, već opšti opis bogoslužnja na Nebu. 1) Presto u 2. stihu nije postavljen, već „stajaše“ stalno na Nebu (grčki: *keitai*, imperfekat). 2) Pevanje u 8. stihu nije samo jedna epizoda, već se ponavlja „dan i noć“. 3) Pevanje četiri životinje se stalno ponavlja („kad“, „kad god“, Otkrivenje 4,9).

II Biblijski koncept bogoslužnja

U tekstu Otkrivenje 4,11. zabeleženo je da je temelj bogoslužnja to „jer“ je Bog sve stvorio. U tekstu Otkrivenje 5,9. bogoslužnje se održava „jer“ se Jagnje zaklalo i „jer“ nas je iskupilo. U stihu Otkrivenje 11,17. bogoslužnje se odvija „jer“ Bog caruje. U sva tri stiha upotrebljena je grčka reč *hoti*, koja označava razlog ili temelj na osnovu koga se preduzima akcija. Bogu se klanjaju „zbog onoga“ što je učinio. Bogoslužnje u Bibliji jeste pričanje o delima koja je Bog učinio, pevanje o njima i ponavljanje (5. Mojsijeva 26,1-11; Psalmi 66,3-6; Psalmi 78,5-16; Psalmi 111,4). Ono čak obuhvata obznanjivanje Isusove smrti i vaskrsenja putem krštenja (Rimljanima 6,3,4) i Večere Gospodnje (1. Korinćanima 11,26). Bogoslužnje u Bibliji ne govori o nama, već o onome što je Bog učinio.

III Identitet 24 starešine

U lekciji se s pravom tvrdi da se broj 12 u Bibliji često koristi kao simbol Božjeg naroda i da bi 24 starešine mogle, prema tome, predstavljati Božji narod iz starozavetnih i novozavetnih vremena. Međutim, prostor u pouci nije dozvolio spominjanje najvažnijeg biblijskog dokaza za ove tvrdnje. U tekstu Matej 19,28. Isus govori svojim učenicima da će sedeti na 12 prestola i suditi plemenima Izrailjevim kojih, takođe, ima 12. Ovaj stih povezuje broj 12, koji se odnosi na prestole i apostole, sa 12 plemena. U tekstu Otkrivenje 21,12. imena 12 plemena napisana su na kapijama Novog Jerusalima, dok 12 temelja nose imena 12 apostola koja su zapisana na njima (Otkrivenje 21,14). Broj 24 dobija se kada se na 12 doda 12, kao u 21. poglavlju Otkrivenja. Zatim, u stihovima Otkrivenje 7,4-8. Božji narod se spominje u vidu 12 puta 12 hiljada (144 000). Množenje sa 12 zapažamo i kod visine zidova Novog Jerusalima, 144 lakta (Otkrivenje 21,17). Prema tome, najbolje objašnjenje jeste da 24 starešine predstavljaju Božji narod i u Starom i Novom zavetu.

IV Značenje zapečaćene knjige

Pitajte učenike u razredu koliko primera mogu da se sete kada je u pitanju značenje zapečaćene knjige u 5. poglavlju Otkrivenja. Neke biblijski primeri odnose se na poslednju želju i testament, osnivanje Izrailja (5. Mojsijeva), beleženje ljudske istorije, znak Jagnjetovog prava da vlada, izveštaj o ljudskim delima, knjigu života, listu nagrada i kazni za ljudsko ponašanje (sud). Na osnovu komentara u pismu Elen Vajt, u lekciji se nagoveštava da knjiga sadrži istoriju Božjih providenja i proročku istoriju naroda i Crkve. Lekcija

se sažima zaključkom da zapečaćena knjiga predstavlja plan spasenja. Jovan plače (Otkrivenje 5,4), jer plan spasenja neće biti ostvaren ukoliko se ne nađe neko dostojan da otvori knjigu.

Kako znamo da je knjiga (Otkrivenje 5,2; grčki *biblion*) zapravo svitak, a ne knjiga kakvu danas poznajemo? Znamo jer se ista reč koristi u tekstu Otkrivenje 6,14, u kome je rečeno da se „nebo izmače kao knjiga kad se savije“.

V Jagnjetova dostojnost

Jagnje je jedino dostojno da otvori knjigu (Otkrivenje 5,5.6). Ključne odlike Jagnjeta u poglavlju su dvostruke. Jagnje je zaklano, što ukazuje na Njegovu ljudsku prirodu. Sa druge strane, Njemu ukazuju slavu zajedno sa Onim koji sedi na prestolu (Otkrivenje 5,13). To ukazuje na Njegovu božansku prirodu. Bogočovek je jedinstven u celokupnoj istoriji. Od svih razumnih bića (vidi: Jovan 1,3.14), samo je Isus, i Bog i čovek, mogao potpuno otkriti Božji karakter i iskupiti ljudski greh, jer je bio u potpunosti i Bog i čovek; tako da je ovim simboličkim viđenjem obuhvaćena temeljita hristologija, učenje o tome ko je Isus Hristos.

VI Pet himni (Otkrivenje 4,8.11; Otkrivenje 5,9.10.12.13) ističu Jagnjetovu božansku prirodu

Hristova božanska priroda istaknuta je progresijom pet himni u ovom viđenju. Prve dve himne slave Onoga koji sedi na prestolu (Otkrivenje 4,8.11). Treća i četvrta himna slave Jagnje (Otkrivenje 5,9-12). Peta himna ukazuje na obožavanje Onoga koji sedi na prestolu i Jagnjeta (Otkrivenje 5,13). Peta himna je jasan vrhunac ovog niza, u kojoj se potvrđuje da blagoslov, čast, slava i vlast pripadaju Njemu koji sedi na prestolu i Jagnjetu.

Druga karakteristika ovih himni takođe ističe petu himnu. U pitanju je vrhunac krešenda u pevanju. Prvu himnu pevaju četiri životinje (Otkrivenje 4,8). Drugu pevaju 24 starešine (Otkrivenje 4,11). Treću pevaju i četiri životinje i 24 starešine (Otkrivenje 5,9.10). Četvrtu himnu peva više od 100 miliona anđela (Otkrivenje 5,11.12). Petu himnu peva svako stvorenje u univerzumu (Otkrivenje 5,13). Prema tome, peta himna je vrhunac krešenda, jer je sva pažnja usmerena prema prestolu, potvrđujući Jagnjetovu božansku prirodu.

VII Kosmički sukob je nespomenuta pozadina ovog nebeskog prizora

Upadljivi aspekt 4. i 5. poglavlja Otkrivenja jeste potpuno odsustvo sotone uprkos činjenici da je kriza na Nebu povezana sa kosmičkim sukobom (vidi: Otkrivenje 2,9.24). Međutim, sotonina uloga u 4. i 5. poglavlju Otkrivenja pojašnjena je u tekstu Otkrivenje 12,10. U ovom stihu sažeto je prikazan prizor iz 5. poglavlja u vezi sa Hristovim dolaskom na vlast. Međutim, Njegov dolazak na vlast je prikazan zajedno sa zbacivanjem sotone, „opadača braće“ . U stihu je jasno rečeno da sotona opada braću „dan i noć“. Taj postupak veoma podseća na tekst Otkrivenje 4,8, u kome četiri životinje pevaju trostruku svetu pesmu „dan i noć“. Njihova neprestana hvala potiskuje stalne optužbe sotone, koji se više ne čuje i ne vidi. Sotone nema u prizorima 4. i 5. poglavlja, jer je on već zbačen zahvaljujući krstu.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Razmatrajući biblijske dokaze u vezi sa bogoslužjenjem u 2. temi, razgovarajte o uobičajenom bogoslužjenju u vašoj mesnoj crkvi. *Da li je ono usredsređeno na Boga ili na vernike? Da li naglašava šta je Bog učinio (stvaranje, krst, svakodnevni podsticaji Duha) i naš odgovor na Njegovo delo, ili ono što mi moramo sami da učinimo?* Razumevanje i primenjivanje ove istine jeste tajna izlivanja Božje sile u

mesnoj crkvi. Ako je bogoslužjenje bez sile, to je zato što nije usredsređeno na Boga. U biblijska vremena, kada su ljudi slavili Boga zbog onoga što je On učinio za njih u prošlosti, sila Božjih ranijih dela bila je izlivena u vernikovoju sadašnjosti (2. Dnevnika 20,5-22; Danilo 9,15; Danilo 10,19-21). Bogoslužjenje se ne tiče nas, već Boga. Bogoslužjenje nije kada govorimo jedni drugima šta treba da činimo, već podsećanje šta je Bog učinio za nas.

2. *Kakav je odnos između 4. i 5. poglavlja Otkrivenja i Subote?* Bogu i Jagnjetu se klanjanju na osnovu stvaranja (Otkrivenje 4,11) i spasenja (Otkrivenje 5,9.10). U Starom zavetu Subota predstavlja spomenik i stvaranja (2. Mojsijeva 20,11) i izlaska, veliki čin spasenja Izrailja (5. Mojsijeva 5,15). Prema tome, Subota nas upućuje na moćna Božja dela prilikom stvaranja, izlaska i krsta. Svetkovanje Subote se ne odnosi na prikupljanje zasluga pred Bogom. Kada se sećamo Subote, sećamo se, takođe, uzvišenih stvari koje je Bog učinio za nas, i to sećanje je temelj našeg bogoslužjenja.

5. Sedam pečata

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 5,5.6.

Središte proučavanja: U šestom poglavlju Otkrivenja opisani su događaji koji se odigravaju kada Jagnje lomi prvih šest od sedam pečata.

Uvod: U šestom poglavlju prikazano je prvih šest od sedam pečata. Ovaj prizor neposredno sledi nakon viđenja u nebeskoj prestonoj dvorani u 5. poglavlju.

Teme:

U lekciji i tekstu na koji ćemo se usredsrediti predstavljene su sledeće teme:

I Četiri jahača (Otkrivenje 6,1-8) prikazuju napredak Jevanđelja i posledice njegovog odbijanja

Ovo tumačenje oslanja se na identitet belog konja i njegovog jahača (Otkrivenje 6,1.2 – vidi 1. temu u nastavku).

II Glavna starozavetna pozadina četiri konja obuhvata kletve zaveta

Starozavetni zavet, sa svojim blagoslovima i kletvama, usvojen je u 6. poglavlju kao metafora Jevanđelja.

III Sudovi prikazani u 6. poglavlju Otkrivenja pogađaju Božji narod

Ova tema izgrađena je na zavetnim obećanjima i pretnjama upućenim Izrailju u 26. poglavlju 3. Mojsijeve i 32. poglavlju 5. Mojsijeve.

IV Tekst u kome se govori o „dušama pod oltarom“ ne odnosi se na stanje mrtvih

Peti pečat (Otkrivenje 6,9-11) često se pogrešno koristi u nastojanju da se dokaže da postoji svest posle smrti.

V Adventističko razumevanje šestog pečata podržano je biblijskim tekstom

Pažljivo čitanje teksta Otkrivenje 6,12-14. ukazuje i na vremensko kretanje i doslovno značenje Sunca, Meseca i zvezda.

Primena u životu: Članovi razreda se pozivaju da istraže relevantnost istoporijskog tumačenja teksta Otkrivenje 6,12-14. i odgovore na pitanje postavljeno u tekstu Otkrivenje 6,17.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Šesto poglavlje Otkrivenja jasno se temelji na petom poglavlju. Poglavlje započinje rečju „i“ (grčki: *kai*), ukazujući na povezanost sa onim što prethodi. Na kraju 5. poglavlja Jagnje drži knjigu (Otkrivenje 5,7.8),

a nebeska vojska Mu se klanja (Otkrivenje 5,12-14). Jovan nastavlja da posmatra (oba poglavlja počinju Jovanovim rečima: „I videh“ – Otkrivenje 5,1; Otkrivenje 6,1), i vidi kako Jagnje otvara pečat za pečatom (Otkrivenje 6,1.3.5.7.9.12).

Događaji koji se odigravaju dok se otvara svaki pečat nisu sadržaj knjige. Svih sedam pečata teba da bude razlomljeno pre nego što se knjiga otvori i njen sadržaj postane poznat (vidi: Otkrivenje 6,14).

Razrađene glavne teme pete lekcije:

I Četiri jahača (Otkrivenje 6,1-8) prikazuju napredak Jevanđelja i posledice njegovog odbijanja

Ovo tumačenje oslanja se na identitet belog konja i njegovog jahača (Otkrivenje 6,1.2). Svi konji osim ovog izazivaju stradanja. Bela boja u Otkrivenju uvek predstavlja Hrista i Njegov narod. Kruna (grčki: *stephanos*) koju nosi jahač je pobednička kruna. Sa samo jednim izuzetkom (Otkrivenje 9,7), ova vrsta krune u Novom zavetu uvek je povezana sa Hristom i/ili Njegovim narodom. U prvih pet poglavlja Otkrivenja reč za osvajanje (grčki: *nikôn, nikêsêi*) takođe se stalno odnosi na Hrista i Njegov narod (vidi, na primer, Otkrivenje 3,21). Jasno je da je jahač na belom konju u 19. poglavlju Otkrivenja Hristos kao „Reč Božja“, i taj jahač se može uporediti sa jahačem iz 6. poglavlja.

Očigledno, koncept krivotvorenja glavna je tema u Otkrivenju, ali kada se krivotvorine pojave one su čitaocu uvek jasno izložene kao takve. Sa druge strane, u tekstu Otkrivenje 6,1.2. nema naznaka zla. Dok jahač na belom konju u 19. poglavlju Otkrivenja nosi carsku krunu (grčki: *diadêma*), a ne pobedničku krunu, razlika se može objasniti na osnovu različitih stupnjeva sukoba. U šestom poglavlju Otkrivenja predstavljena je borbena crkva, dok je u 19. predstavljena pobedonosna crkva. Čini se da su četiri jahača usredsređena na Hristovu pobedu i progres i Jevanđelja i otpora Jevanđelju.

II Glavna starozavetna pozadina četiri konja obuhvata prokletstva zaveta

Glavna tema 4. i 5. poglavlja Otkrivenja jeste klanjanje Bogu kao Stvoritelju i dostojnost Jagnjetova da upotrebi svoje nebesko posredovanje da se suprotstavi pretnjama na Zemlji upućenim Božjem carstvu. Tema 6. poglavlja Otkrivenja su kletve zaveta. Reč „kletva“ ovde nije pogrdna reč, već izražava posledice neposlušnosti (3. Mojsijeva 26,21-26; 5. Mojsijeva 32,23-25.41-43; Jezekilj 14,12-21). U Starom zavetu, ove kletve bile su mač, glad, kuga i divlje životinje. Kletve su često bile sedmostruke (3. Mojsijeva 26,21.24), a u Zaharijinom viđenju bile su izvršene od strane četiri konja različitih boja (Zaharija 1,8-17; Zaharija 6,1-8).

U Starom zavetu, zavet je bio sklopljen između Boga i Izrailja. Blagoslovi i kletve zaveta doslovno su se izlivali na izrailjski narod. U Novom zavetu, vernost izrailjskom zavetu određen je u odnosu na Hrista. Oni koji su verni Hristu su blagosloveni (Jovan 12,32; Dela 13,32.33; 2. Korinćanima 1,20), a oni koji Ga odbace podneće prokletstvo smrti i večnog uništenja (Matej 25,41).

III Sudovi prikazani u 6. poglavlju Otkrivenja utiču na Božji narod

Šesto poglavlje Otkrivenja temelji se na zavetnim obećanjima i pretnjama upućenih Izrailju u 26. poglavlju 3. Mojsijeve i 32. poglavlju 5. Mojsijeve. Dok sudovi sedam truba pogađaju sve zle (Otkrivenje 9,4.20.21), sudovi sedam pečata pogađaju posebno neveran Božji narod. Sotonino carstvo sastoji se iz tri dela u Otkrivenju (Otkrivenje 16,13.19), a sudovi truba padaju na različite trećinske delove na Zemlji (Otkrivenje 8,7-12).

IV Tekst u kome se spominju „duše pod oltarom“ (Otkrivenje 6,9-11) ne odnosi se na stanje mrtvih

Pojedini čitaoci pretpostavljaju da „duše pod oltarom“ predstavljaju bestelesnu svest posle smrti. Ako se uzme doslovno, značenje ovog stiha bilo bi u suprotnosti sa telesnim vaskrsenjem (1. Korinćanima 15,42-44.53) i učenjem iz teksta 1. Mojsijeva 2,7, prema kome je duša celokupna ličnost, kao i iz teksta Propovednik 9,5, koji ukazuje da čovek nije svestan posle smrti. Međutim, jasno je da je tekst u Otkrivenju simboličan, i da u njemu odzvanja izveštaj o Kainu i Avelju (1. Mojsijeva 4,10.11) i oltaru na kome se spaljuje žrtva u jevrejskom svetilištu, koji je jedini predmet u svetilištu u čijem se podnožju obavlja određena služba (3. Mojsijeva 5,9).

„Duše“ pod oltarom nisu duše koje su rastavljene od tela na nebu. Oltar na kome se spaljuje žrtva predstavlja Hristov krst i progonstvo vernika, događaje koji se odvijaju na Zemlji. Mučenici se ponovo vraćaju u život tek na početku hiljadugodišnjice (Otkrivenje 20,4). Kao što je bio slučaj sa Aveljevom krvlju, rečeno je da se mučenici nalaze na Zemlji, a ne na nebu. Vapaj da Bog osveti njihovu krv je metaforički način da se iskaže da Bog do njihovog vaskrsenja prilikom Drugog Hristovog dolaska čuva u svom sećanju šta im je učinjeno.

V Istorijско tumačenje šestog pečata poduprto je biblijskim tekstom

U knjizi *Velika borba* i drugim delima adventističkih pionira, Otkrivenje 6,12-14. primenjuje se na događaje iz relativno bliske prošlosti. Tekst opisuje dva zemljotresa razdvojena nizom nebeskih znakova. Prvi zemljotres bio je ispunjen u Lisabonskom zemljotresu 1755. godine. Ovaj događaj bio je praćen pomračenjem Sunca i crvenom bojom Meseca 1780, i padanjem zvezda 1833. godine. Potpuni poremećaj i neba i Zemljine površine smatrao se budućim događajem.

Dva razumljiva pitanja javila su se u vezi sa ovim tumačenjem teksta Otkrivenje 6,12-14. 1) Čitav tekst je vođen uvodnim izrazom „kad otvori šesti pečat“. Prema tome, najprirodniji zaključak na osnovu gramatike je da se svi događaji u tekstu javljaju u isto vreme, da nisu vremenski razdvojeni. 2) Da li zemljotrese, Sunce, Mesec i zvezde treba shvatiti doslovno, ili su to simboli neke vrste duhovne bolesti? Obe ove primedbe mogu se objasniti pomnim proučavanjem grčkog teksta.

Prvo, zemljotres u 12. stihu ne javlja se u isto vreme kad i zemljotres u 14. Zemljotres u 12. stihu („zatrese se zemlja vrlo“, grčki: *seismos megas*) upoređen je sa zemljotresom iz teksta Otkrivenje 11,13 („zatrese se zemlja vrlo“, grčki: *seismos megas*). Taj zemljotres događa se pre završetka vremena probe (na početku sedme trube, vidi: Otkrivenje 10,7). Sa druge strane, pokretanje planina i ostrva (Otkrivenje 6,14) paralelno je sa tekstem Otkrivenje 16,20, i odvija se nakon završetka probe. Dakle, ako su dva zemljotresa razdvojena neodređenim vremenskim razdobljem, razumljivo je da i drugi događaji iz Otkrivenja 6,12-14. takođe mogu biti ispunjeni u različito vreme.

Drugo, u 12. i 13. stihu tri puta se javlja reč „kao“ (grčki: *hōs*). U grčkom ovaj veznik uvek uvodi simbolizam, i ima najbolje značenje kada je ono što prethodi reči *hōs* doslovno. Dakle, pravo Sunce postaje crno kao vreća od kostreti, a Mesec kao krv. Opisi su simbolički, ali su nebeska tela stvarna.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Adventistički hrišćani su razumeli da tekst Otkrivenje 6,12-14. obuhvata Lisabonski zemljotres iz 1755, pomračenje iz 1780. i padanje zvezda 1833 – što je skoro 100 godina istorije. *Kako poređenje sa 24. poglavljem Jevanđelja po Mateju pomaže ili odmaže ovom tumačenju?*

U nekoliko prevoda na engleski jezik tekst Matej 24,30. počinje rečima „i tada će“, povezujući sve znake sa neba sa Drugim Hristovim dolaskom, koji još uvek predstavlja budućnost. Međutim, u grčkom jeziku jednostavno je upotrebljena reč „i“ (*kai*), tako da je originalan tekst otvoren kao što se ispostavilo da je tekst Otkrivenje 6,12-14. Matej 24 podržava istorijsko tumačenje 6. poglavlja Otkrivenja.

Istorijski pogled na proročanstvo uverava nas sledeće: 1) Bog upravlja istorijom, 2) Njegova misija za poslednje vreme i Njegov narod poslednjeg vremena je jasna, i 3) On se duboko stara o svom narodu, osvećujući mučenike i štiteći narod u haosu koji će sotona izazvati pred Isusov povratak (Otkrivenje 7,1-3).

2. *Zaključak 6. poglavlja podstiče pitanje: „Ko može ostati?“ (Otkrivenje 6,17) Šta je biblijski odgovor na to pitanje i kakav značaj taj odgovor ima danas?* Bog ima narod koji će moći da se održi u poslednjim danima kada će katastrofa na Zemlji dostići svoj vrhunac. Kao što se Isus suočio sa svojim poslednjim danima pre Golgote, Hristovi sledbenici će na sličan način biti posvećeni svom pozivu. Danas svi treba da se pripremamo za taj značajan trenutak. Sledeće sedmice ćemo više razgovarati o tom pitanju.

6. Zapečaćen Božji narod

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 6,17.

Središte proučavanja: Sedmo poglavlje Otkrivenja odgovara na pitanje iz teksta Otkrivenje 6,17: Ko će se održati prilikom Drugog Hristovog dolaska?

Uvod: Sedmo poglavlje Otkrivenja otkriva koliko je važno zapečaćenje da bismo preživeli nevolje koje prate Drugi dolazak.

Teme:

U lekciji i tekstu na koji ćemo se usredsrediti predstavljene su sledeće teme:

I Značenje pečata i zapečaćenja

Dokumenti se zapečaćuju da bi se sakrio ili potvrdio njihov sadržaj. Ljudi se zapečaćuju kao znak vlasništva ili radi zaštite.

II Efescima 4,30. i kosmički konflikt

U ovom kontekstu, ožalošćavanje Duha je lokalizovana verzija kosmiškog sukoba.

III Da li je broj 144 000 doslovan ili simboličan?

U lekciji se ovaj broj tumači na simboličan način, što je objašnjeno u trećoj temi u nastavku.

IV Da li su 144 000 i veliko mnoštvo dve različite grupe ljudi ili dva načina da se opiše isti Božji narod poslednjeg vremena?

U lekciji su navedena dva dogovora na ovo pitanje. Pogledajte dalju raspravu o ovoj temi u drugom delu u odeljku Komentari.

V Rimljanima 3,19-24. i značenje „bez mane“ (Otkrivenje 14,5)

U lekciji se navodi 3. poglavlje Rimljanima poslanice kao argument protiv perfekcionistačkog tumačenja izraza „bez mane“. Ovaj argument je detaljnije razrađen u nastavku.

Primena u životu: Članovi razreda pozivaju se da razmišljaju o Božjem zadržavanju zla u današnjem svetu i značenjima vojnog prizora iz teksta Otkrivenje 7,1-8. i nove pesme koju samo 144 000 mogu da pevaju (Otkrivenje 14,3).

DRUGI DEO: KOMENTAR

Sedmo poglavlje je umetnuto između šestog (Otkrivenje 6,12-17) i sedmog (Otkrivenje 8,1) pečata. Šesto poglavlje završava se izveštajem o Božjim protivnicima koji prizivaju kamenje i gore da ih sakriju od

Božjeg lica i Jagnjetovog gneva (Otkrivenje 6,15.16), i snažnom izjavom: „Jer dođe veliki dan gnjeva Njihova, i ko može ostati?“ (Otkrivenje 6,17) Na to pitanje je odgovoreno u 7. poglavlju pojavljivanjem dve grupe ljudi, 144 000 (Otkrivenje 7,4-8) i velikog mnoštva (Otkrivenje 7,9-14). Da bismo preživeli nevolje koje prate Drugi dolazak, neophodno je da budemo zapečaćeni (Otkrivenje 7,1-3). Konačan ishod je narod koji stoji bez mane pred Božjim prestolom (Otkrivenje 14,5), i služi Mu u Njegovoj crkvi (Otkrivenje 7,15). Svrha 7. i 14. poglavlja, unutar svog šireg konteksta, jeste da utvrde kakav će biti Božji narod pred Drugi dolazak.

Razdrađene glavne teme šeste lekcije:

I Značenje pečata i zapečaćenja

U drevnom svetu zapečaćenje knjige imalo je dve glavne svrhe. Jedni bi zapečatili knjigu da bi sakrili njen sadržaj od javnosti (Isaija 29,11; Otkrivenje 10,4) ili da potvrde da je njen sadržaj autentičan ili zvaničan (1. O carevima 21,8; Jestrira 8,8; Jeremija 32,44). Čini se da je skrivanje osnovni cilj zapečaćenja knjige u 5. poglavlju Otkrivenja. Pravovaljanost knjige je već bila utvrđena time što je bila u Božjim rukama. Lomljenjem pečata i otvaranjem knjige bio bi objavljen njen sadržaj.

Simbolička upotreba reči *zapečaćenje* u većoj meri odnosi se na ljude. Zapečaćenje osobe moglo je biti znak vlasništva (Efescima 1,13; Efescima 4,30; 2. Timotiju 2,19; Otkrivenje 14,1) ili znak zaštite (Jezekilj 9,4-6). U ranom judaizmu zapečaćenje bilo je povezano sa obrezanjem. U hrišćanstvu u drugom veku, zapečaćenje je bilo povezano sa krštenjem. Dakle, zapečaćenje ljudi od strane Boga jeste znak da pripadaju Bogu (2. Timotiju 2,19; Otkrivenje 9,4) i da Bog poznaje one koji Mu pripadaju. U duhovnom smislu, stavljanje pečata potvrđuje u kakvom je odnosu osoba sa Bogom.

Međutim, zapečaćenje u 7. poglavlju Otkrivenja je drugačije. Tu su „sluge Boga našega“ (Otkrivenje 7,3 – već zapečaćeni u prvom smislu) zapečaćeni radi zaštite od nevolja u poslednje vreme (Otkrivenje 6,15 – 7,3). Pogledajte u nastavku prvu tačku u odeljku Primena u životu.

II Efescima 4,30. i kosmički konflikt

U svetlosti prethodnog razgovora, pojedine osobe mogu biti iznenađene što lekcija ukazuje na tekst Efescima 4,30. u kontekstu ovog zapečaćenja za zaštitu u poslednje vreme. Okvir teksta Efescima 4,30. čine oblici ponašanja koji ožalošćavaju Duha (Efescima 4,25-5,2). Međutim, u ovoj listi vladanja nalazi se jedan apokaliptičan element. Vernici ne treba da „daju mesta đavolu“ (Efescima 4,27). Umesto toga, treba da se ugledaju na Boga (Efescima 5,1). Prema tome žalostenje Duha se javlja u kontekstu kosmičkog sukoba između Boga i sotone. Vernik treba da se ugleda na Božji karakter (istinu, poštenje, prijatne i ohrabrujuće reči, ljubaznost, saosećanje, praštanje, ljubav, samopožrtvovnost), a ne na sotonin karakter (laži, gnev, krađu, uvredljive reči, gorčinu, okrutnost, klevetanje, mržnju). Kao i u slučaju knjige Otkrivenje, male bitke svakodnevnog izgrađivanja karaktera su povezane sa mnogo većim sukobom u univerzumu.

III Da li je broj 144 000 doslovan ili simboličan?

Simboličkom tumačenju broja treba dati prednost. 1) Dvanaest plemena se na ovaj način ne navodi ni na jednom drugom mestu; to nije doslovna lista. Kao dokaz navodi se to što je Juda spomenut prvi, umesto Ruvima. Josif (Jefremov i Manasijin otac) zamenjuje Jefrema. Danovo pleme nedostaje na listi, dok je Levije spomenut (uporedite: 4. Mojsijeva 1,5-15; 4. Mojsijeva 13,4-15). Oni, takođe, nisu navedeni ni po redosledu rođenja (1. Mojsijeva 49,3-28).

2) Otkrivenje 1,1. nam govori da je celo Otkrivenje „pokazano“ (grčki: *esêmanen*, često se prevodi kao „objavljen“) simboličkim jezikom ukazujući na budućnost. Prema tome, najbolji način da se pristupi tekstu u Otkrivenju jeste da se prema svemu ophodimo kao prema simbolu, osim ako nije očigledno da je u pitanju doslovno značenje.

3) Tumačenje plemena kao doslovnih Jakovljevih naslednika prkosi činjenici da je najmanje 10 od tih plemena izgubljeno tokom istorije. Pojedini Jevreji i dalje mogu da prate svoje poreklo do Jude, Venijamina ili Levija, ali ne i ostalih.

IV Da li su 144 000 i veliko mnoštvo dve različite grupe ljudi ili dva načina da se opiše isti Božji narod poslednjeg vremena?

Neki veruju da su ove dve grupe ljudi različite; neki veruju da su iste. U ovoj lekciji, osvrnućemo se prvo na dve tvrdnje da su ove dve grupe iste.

Izrazi koji se koriste za Božji narod poslednjeg vremena često su zamenjivi u Otkrivenju. Jovan u sedmom poglavlju ne vidi 144 000. On čuje broj (Otkrivenje 7,4), ali „potom“ on vidi grupu ljudi koju niko ne može da prebroji, narod mnogi (Otkrivenje 7,9). To se naziva literarnim obrascem u Otkrivenju. Jovan čuje jedno (lava), zatim vidi njegovu suprotnost (jagnje); ali oba predstavljaju različite načine opisivanja jedne stvarnosti (Otkrivenje 5,5.6; vidi: Otkrivenje 1,10-12; Otkrivenje 17,1.3).

Sa druge strane, ima mnogo onih koji veruju da su 144 000 i narod mnogi dve različite grupe ljudi – pri čemu prva predstavlja Božji narod poslednjeg vremena, a druga Božji narod iz svih vekova. Oni koji podržavaju ovo gledište obično ističu razlike između ove dve grupe. Grupu od 144 000 čine 12 plemena Izrailjevih koji se vide na Zemlji i pojavljuju se pre puštanja četiri vetra. Za razliku od njih, veliko mnoštvo ne može se izbrojati, potiču iz svih naroda, viđeni su pred prestolom i pojavljuju se posle velike nevolje. Takođe, tekst Otkrivenje 14,1-5. dalje pravi razliku između 144 000 i te grupe.

V Rimljanima 3,19-24. i značenje „bez mane“ (Otkrivenje 14,5)

U 3. poglavlju Rimljanima poslanice jasno je istaknuto da čovek ne može ništa da učini da zaradi opravdanje pred Bogom (Rimljanima 3,20). Svi sagrešiši i izgubili su slavu Božju (Rimljanima 3,23). Sadašnje vreme glagola „sagrešiti“ (grčki: *husterountai*) označava da će nama uvek trebati Spasitelj i oprostjenje koje je Njegova žrtva omogućila. To se neće promeniti sve dok naši gresi ne budu izbrisani i mi ne primimo konačni dodir besmrtnosti. Prema tome, „bez mane“ ne znači bez potrebe za opraštanjem. Izraz se odnosi na vrstu poslušnosti u kojoj će neko radije da umre nego da zgreši. Grupa od 144 000 veruje da će Isus održati njihove haljine čistima (Otkrivenje 7,14). Oni su postojani u svojoj poslušnosti Onome koji ih je otkupio (Otkrivenje 14,4.5). Uostalom, pravednost je *Njegova*.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. *Razmišljajući o tekstu Otkrivenje 7,1-3, šta mislite da li živimo u vreme kada Bog zadržava zle sile ili u vreme kada su one puštene? Ako je Bog Onaj koji ih zadržava, ko je taj koji nanosi štetu? Kada Bog deluje sudom, zašto to čini? Mogući odgovori:*

Na mnogo načina današnja burna vremena su takva kao da se sve raspada. Sa druge strane, u poređenju sa užasima holokasuta i Drugog svetskog rata, žrtve terorizma su manje po obimu i u većini krajeva je prilično sigurno; tako da bismo mogli tvrditi da i dalje živimo u vreme zadržavanja vetrova.

U Otkrivenju prst krivice za zla u svetu jasno pada na sotonu (Otkrivenje 9,11; Otkrivenje 12,12). On je taj, a ne Bog, koji uništava.

Kada Bog deluje sudom, cilj obično nije da uništi, već da disciplinuje svoj narod (Otkrivenje 3,19; Jevrejima 12,5-7) ili da ga zaštiti od nesreća koje mogu izazvati zle sile (Otkrivenje 20,7-10). Sotona je nemilosrdan u svom nastojanju da uništi. Da nema uticaja Božjeg Duha koji zadržava, prilike bi bile mnogo gore nego što su sada. Kada Bog izvrši svoj konačni sud da uništi greh i grešnike, to se naziva „neobičnim delom“ (Isaija 28,21).

2. *Zašto u Bibliji ima mnogo vojnih slika?* Vojni prizori su danas poznati ljudima, s obzirom da vesti, akcioni filmovi i špijunski trileri drže vojne aktivnosti u središtu ljudske svesti. Bog sreće ljude tamo gde se nalaze, koristeći poznati jezik da prikaže duhovne istine. U Otkrivenju, pažljivim posmatranjem zapazićemo da su najvažnije bitke često ratovi koji se vode rečima i idejama. Rat na Nebu se vodi između Hrista i „opadača naše braće“ (Otkrivenje 12,10.11). Oni koji prežive Armagedonsku bitku su oni koji neguju duhovnu budnost (Otkrivenje 16,14-16).

3. *Šta predstavlja „nova pesma“ u tekstu Otkrivenje 14,3? Zašto niko ne može da peva tu pesmu osim 144 000?* Grupa od 144 000 stekla je jedinstveno iskustvo, prolazeći kroz događaje poslednjeg vremena koji oblikuju karakter (Otkrivenje 7,1-3; Otkrivenje 14,1-5). Nevolje na kraju vremena razviće u njima jedinstven odnos prema Hristu što se inače ne bi dogodilo. Bog ne želi nevolje poslednjeg vremena, ali ih koristi da podstakne hristolikost u svojim sledbenicima. Vernici poslednjeg vremena će tada moći da imaju jedinstvenu ulogu u večnosti (Otkrivenje 7,14.15 – vidi 4. temu u prethodnom odeljku Komentar)

7. Sedam truba

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 10,7.

Središte proučavanja: Izveštaj o sedam truba (Otkrivenje 8,2-11,8) temelji se na viđenju nebeske službe i kadionog oltara (Otkrivenje 8,3.4) i sadrži „interludijum“ (Otkrivenje 10,1-11,14) u kome je prikazan Božji narod usred strašnih događaja u vreme šeste trube (Otkrivenje 9,13-21).

Uvod: Svrha truba je razjašnjena na osnovu povezanosti sa petim pečatom (Otkrivenje 6,9-11). Ukazivanje na zlatni kadioni oltar i oltar za žrtve paljenice, kao i na molitve svetaca u tekstu Otkrivenje 8,3.4, povezuje trube sa prizorom iz teksta Otkrivenje 6,9.10. Sedam truba predstavljaju odgovor na molitve svetaca u vezi sa sudom nad onima koji ih progone. Prema tome, događaji prikazani u izveštaju o trubama pogađaju protivnike Božjeg naroda kroz hrišćansku istoriju.

Teme:

U lekciji i tekstu na koji ćemo se usredsrediti predstavljene su sledeće teme:

I Značenje truba u Bibliji

II Vreme početka truba

III Značenje slika u prvih šest truba

IV Odnos „interludijuma“ sa sedam truba

V Upućivanje na 12. poglavlje Knjige proroka Danila u 10. poglavlju Otkrivenja

Primena u životu: Nakon čitanja izveštaja o trubama, razmotrite kako trube i peti pečat nude ohrabrenje onima koji pate radi Jevanđelja i otkrivaju sudbinu onih koji se protive Jevanđelju.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Sedam truba iz Otkrivenja (naročito tekst Otkrivenje 8,2-9,21) jedan je od najtežih biblijskih tekstova za tumačenje. Adventistički proučavaoci Biblije godinama ne uspevaju da se slože oko njihovog značenja. Međutim, postoje aspekti teksta koji su prilično jasni i neki od njih su razrađeni u nastavku.

Razrađene glavne teme sedme lekcije:

I Značenje truba u Bibliji

Grčke reči za trube i trubljenje javljaju se 144 puta u grčkom prevodu Starog zaveta. Veliki deo ovih referenci (105 od 144) odnosi se na davanje znaka u ratu, bogoslužjenju ili molitvi, ili u spoju nekih od tih pojmova. Najjasniji tekst o značenju truba jeste 4. Mojsijeva 10,8-10. U starom Izrailju sveštenici su uvek trubili u trube (4. Mojsijeva 10,8), čak i u ratu. Prema tome, Izrailj je trebalo da uoči duhovno značenje u trubljenju u trube. Davanje znaka trubama predstavljalo je molitvu upućenu Bogu da se umeša u bitku (4. Mojsijeva 10,9). Slično tome, u Hramu u vreme praznika, trubljenjem u trube upućivan je poziv Bogu da u duhovnom smislu deluje u životu svoga naroda (4. Mojsijeva 10,10). Dakle, osnovno značenje truba u Starom zavetu je molitva zasnovana na zavetu, pozivanje Boga da se seti svog naroda.

Trube i duvanje u trube u Novom zavetu najviše se spominju u 8. i 9. poglavlju Otkrivenja. Na prvi pogled, čini se da je davanje znaka u ratu prvenstveno značenje sedam truba u Otkrivenju. Međutim, povezanost između truba i petog pečata (vidi: Uvod) ističe molitvu kao primarnu u ovom slučaju. Trube su odgovor na molitve svetaca Božjih koji pate (Otkrivenje 6,9.10; Otkrivenje 8,2-6). Uvereni su da je Bog primetio njihovu patnju i da, iako se čini da On čuti u njihovom iskustvu, On već deluje u istoriji protiv onih koji ih progone (uporedite: Otkrivenje 6,10. i Otkrivenje 8,13 – vidi: prvu stavku u odeljku *Za primenu u životu* u nastavku).

II Vreme početka truba

Bacanje kadionice (ili ognja) u tekstu Otkrivenje 8,5. nagoveštava pojedinim adventističkim proučavaocima završetak vremena probe. Sedam truba predskazuju dešavanja u toku hrišćanske istorije koja vode do tog događaja. Brojne indikacije u tekstu potkrepljuju ovo tumačenje.

Prvo, prema obrascu u prvoj polovini knjige viđenja počinju sa novozavetnim razdobljem i pokrivaju događaje u toku hrišćanske istorije.

Drugo, šta god da bacanje kadionice (ognja) u tekstu Otkrivenje 8,5. znači, jasno je da vreme probe nije još završeno u vreme šestog pečata. Posredovanje na oltaru još uvek traje (Otkrivenje 9,13). Jevanđelje se još objavljuje (Otkrivenje 10,11; Otkrivenje 11,3-6). Da „interludijum“ iz teksta Otkrivenje 10,1 – 11,13. treba uključiti u razumevanje šestog pečata pokazano je u 4. temi u nastavku. Konačno, objavljivanje Jevanđelja se završava i vreme probe se u potpunosti okončava tek kada se začuje sedma truba (Otkrivenje 10,7). Tako se čini da sedam truba iz Otkrivenja pokrivaju čitav tok istorije od Jovanovih dana do kraja vremena probe i poslednjih događaja.

III Značenje slika u prvih šest truba

1. Prva truba koristi starozavetni jezik Božjih sudova (grad, oganj i krv – 2. Mojsijeva 9,23-26; Isaija 10,16-20; Jezekilj 38,22) usmerenih protiv simbola Božjeg starozavetnog naroda (biljke i drveće, Psalmi 1,1-3; Isaija 61,3; Jeremija 11,16,17): otuda nagoveštaj u lekciji da prva truba predstavlja Božji sud nad Jerusalimom koji je odbacio Hrista (Matej 23,37.38; Luka 23,28-31).

2. Druga truba priziva, uopšteno govoreći, Božje sudove na one koji Mu se protive (2. Mojsijeva 7,19-21), a naročito pad starog Vavilona (Jeremija 51,24.25.41.42). U lekciji je, prema tome, ova truba povezana sa padom Rimskog carstva (uporedite Petrovo očigledno nazivanje Rima „Vavilonom“ u tekstu 1. Petrova 5,13).

3. Simbolizam treće trube podudara se sa biblijskom slikom sotoninog delovanja (Isaija 14,12-19; Luka 10,18; Otkrivenje 12,9). Međutim, simbolizam sveće, izvora, reka i vode ukazuje na duhovan život i rast (Psalmi 1,3; Psalmi 84,6.7; Psalmi 119,105; Jeremija 2,13). Padanje zvezda i gorke vode povezuju dve

ideje, ukazujući na izopačenje istine i uspon otpadništva. U lekciji je, prema tome, ova truba povezana sa stanjem Crkve u Srednjem veku.

4. U četvrtoj trubi, izvori svetlosti (Sunce, Mesec i zvezde) su potamneli; simboli istine su delimično pomračeni. Ovo pomračenje može predstavljati produbljivanje otpadništva u Crkvi (2. Mojsijeva 10,21-23; O Jovu 38,2; Isaija 8,22; Jovan 1,4-11; Jovan 3,18-21).

5. Sa petom trubom delimična tama četvrte trube postaje potpuna i pokriva ceo svet (Otkrivenje 9,1.2). Ona predstavlja pobedu verskog otpadništva i sekularizma u savremenom dobu. Kada su Bog i istina potpuno pomračeni, grešni ljudski rod je ostavljen demonskom mučenju razornim željama (Otkrivenje 9,3-11; Luka 10,17-20). Jedina sigurnost nalazi se u iskrenom odnosu sa Bogom (Otkrivenje 9,4; Efescima 1,13.14).

6. Dok prvih pet truba u velikoj meri upućuju na stari Egipat, šesta truba naročito ističe biblijske izveštaje u vezi sa starim Vavilonom. Ima nagoveštaja vavilonske reke (Otkrivenje 9,14), vavilonskog idolopoklonstva (Otkrivenje 9,20; Danilo 5,4.23), i pada Vavilona (Otkrivenje 9,21; Isaija 47,9-12). Takođe, ima mnogo paralela sa šestom čašom (Eufkrat, jezik borbe, slika duhova đavolskih – Otkrivenje 16,12-16). Prema tome, šesta truba opisuje protivljenje Bogu slično protivljenju Vavilona poslednjeg vremena (Otkrivenje 17,4.5).

IV Odnos „interludijuma“ i sedam truba

Trube se usredsređuju na zle (Otkrivenje 9,4.20.21), a „interludijum“ (Otkrivenje 10,1-11,13) usredsređuje se na Božji narod. Međutim, „interludijum“ nije odvojen od truba; on je deo šeste trube. Tekst Otkrivenje 8,13. opisuje tri zla koja pogađaju one koji žive na Zemlji. Prvo je peta truba (Otkrivenje 9,12). Drugo zlo je šesta truba, ali se ne završava do teksta Otkrivenje 11,14, tako da je veliki deo 10. i 11. poglavlja deo šeste trube. Dok se sile zla okupljaju za konačnu krizu u toku šeste trube (Otkrivenje 9,16), sile pravednika se okupljaju da im se suprotstave (Otkrivenje 7,4; Otkrivenje 10,1-11,13).

V Upućivanje na 12. poglavlje Knjige proroka Danila u 10. poglavlju Otkrivenja

Jednu od najjasnijih aluzija na Stari zavet u celom Otkrivenju nalazimo u tekstu Otkrivenje 10,5.6. Taj tekst i Danilo 12,7. imaju osam glavnih zajedničkih reči. U oba teksta pojavljuju se nebeska bića koja stoje na vodenoj površini ili iznad nje. U oba slučaja nebeska bića podižu svoju ruku ka nebu i zaklinju se Onim koji živi vavek veka. Povezanost između „vremena, vremena i pola vremena“ iz teksta Danilo 12,7. sa rečima „da vremena već neće biti“ iz teksta Otkrivenje 10,6. ukazuje da anđeo iz 10. poglavlja Otkrivenja objavljuje završetak Danilovog vremenskog proročanstva u kontekstu šeste trube (priprema za konačne događaje, vidi prethodnu 4. temu).

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

Izveštaj o sedam truba ne može se u velikoj meri primeniti u životu, ali učitelj može da postavi sledeća pitanja, i da moguće odgovore.

1. *Kako povezanost između uvoda u trube (Otkrivenje 8,3-5) i petog pečata (Otkrivenje 6,9-11) nudi ohrabrenje onima koji danas stradaju radi Jevanđelja? Vapaj mučenika za sudom u petom pečatu dobija svoj odgovor pomoću sedam truba. Poruka truba je da Bog vidi patnju svoga naroda i da odgovara na*

nepravdu, ne samo na kraju vremena, već kroz čitavu istoriju. Poput Jova, nećemo možda uvek shvatiti šta Bog čini, ali imamo razlog da Mu verujemo čak i u najmračnijim vremenima.

2. Sudovi prve dve trube pogađaju one sile koje su se ujedinile da razapnu Isusa (verske vlasti iz Jerusalima pod Kajaфом i rimska građanska vlast pod Pilatom). Šta nam ova činjenica govori o protivljenju Jevanđelju? Protivljenje Jevanđelju javlja se u dva različita oblika – protivljenje unutar Crkve i izvan nje. Isus je bio razapet kada su se izrailjske vođe (unutar) urotile sa spoljašnjim silama (Rimom). Najveće protivljenje često potiče od onih koji ispovedaju istu veru, ali su zapravo vukovi u jagnjećoj koži.

Slična dinamika uočava se u priči o izgubljenom sinu (Luka 15,11-32). Oca je na kraju odbacio sin koji je ostao u domu. Činilo se da je odan, ali na kraju biva nadahnut sebičnim dobitkom.

8. Sotona, poraženi neprijatelj

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 12,11.

Središte proučavanja: Dvanaesto poglavlje Otkrivenja pokriva celokupnu hrišćansku istoriju, sa osvrtima na sveopšti rat koji se nalazi u pozadini sukoba na Zemlji.

Uvod: Dvanaesto poglavlje Otkrivenja prikazuje istoriju starozavetnog i novozavetnog Izrailja u četiri etape: 1) razdoblje pre Hristovog rođenja, sa osvrtom na Izrailj predstavljen ženom (Otkrivenje 12,1.2) i proterivanje sotone sa Neba (Otkrivenje 12,3.4); 2) Hristovo rođenje, vaznesenje i ustoličenje, sa prisećanjem rata na Nebu, viđenog u svetlosti krsta (Otkrivenje 12,5.7-11); 3) istorija Hrišćanske crkve između dva Isusova dolaska, sa posebnom pažnjom na progonstvo Crkve u toku Srednjeg veka (Otkrivenje 12,6.13-16); 4) iskustvo ostatka poslednjeg vremena u poslednjim danima Zemljine istorije (Otkrivenje 12,17).

Teme:

U lekciji i tekstu na koji ćemo se usredsrediti predstavljene su sledeće teme:

I Šta se događa kada se nove ličnosti pojave u Otkrivenju?

II Priroda kosmičkog sukoba

III Primena načela dan za godinu

IV Biblijski pojam ostatka

V Isusovo svedočanstvo

Primena u životu: 1) Kako svest o kosmičkom sukobu utiče na način na koji posmatramo svet i na koji pronalazimo značenje i svrhu u njemu? 2) Kakav je značaj kosmičkog sukoba za naše razumevanje Božjeg karaktera?

DRUGI DEO: KOMENTAR

Dvanaesto poglavlje Otkrivenja prikazuje istoriju i iskustvo Crkve od Hristovog rođenja (Otkrivenje 12,5) do konačne krize ovozemaljske istorije (Otkrivenje 12,17). Kao takvo, postavlja pozornicu za glavnu usredsređenost Otkrivenja na događaje poslednjih dana od 13 poglavlja nadalje (vidi lekciju za sledeću sedmicu u vezi sa detaljima iz Otkrivenja 13).

Razrađene glavne teme osme lekcije:

I Šta se događa kada se nove ličnosti pojave u Otkrivenju?

U Otkrivenju zapažamo važan literarni obrazac. Kad god se nova ličnost pojavi u izveštaju, pisac prekida narativ, daje vizuelni opis te ličnosti i navodi određene pojedinosti iz njenog života. Ova forma, takozvani „fotostop“, često pomaže čitaocu da prepozna tu ličnost. Posle tog uvoda, ličnost ima određenu ulogu u širem izveštaju.

Isus se u 1. poglavlju kao ličnost prvi put pojavljuje u viđenju (Otkrivenje 1,12-18 [ranije je samo spomenut, Otkrivenje 1,5,9]). Slede vizuelan opis (Otkrivenje 1,12-16) i pojedinosti o Njemu (Otkrivenje 1,17,18), praćeni izveštajem o Njegovim delima u narednom viđenju (Otkrivenje 2 i 3). U 11. poglavlju, dva svedoka predstavljena su na sličan način (Otkrivenje 11,3-6), nakon čega slede njihova dela u kontekstu viđenja (Otkrivenje 11,7-13).

Dve nove ličnosti javljaju se na početku 12. poglavlja Otkrivenja (Otkrivenje 12,1-4). Prvo, zapažamo vizuelni opis žene (Otkrivenje 12,1) i pojedinosti iz njenog života (Otkrivenje 12,2). Zatim nastupa aždaja koja je na sličan način predstavljena (Otkrivenje 12,3,4). Tek tada obe ličnosti počinju da deluju u kontekstu samog viđenja (Otkrivenje 12,5-9). Muško dete u 5. stihu, sa druge strane, nije predstavljeno vizuelnim opisom, verovatno zato što je već ranije predstavljen na drugačiji način (Otkrivenje 1,12-18).

II Priroda kosmičkog sukoba

Rat na Nebu opisan je vojnim jezikom. Koristi se jezik „rata“ (Otkrivenje 12,7 – grčki: *polemos*) i „borbe“ (grčki: *polemêmesai, epolemêsen*). Ove grčke reči obično opisuju sukob oružjem. Međutim, mogu se upotrebiti u figurativnom smislu, takođe, da se pojača drama sukoba i verbalnog neslaganja (Jakov 4,1). Nakon pomnijeg proučavanja, primećujemo da je rat na Nebu više rat rečima nego vojni događaj. Četiri glavna dokaza za ovu tvrdnju navedena su u 12. poglavlju.

Prvi dokaz, aždaja odvlači trećinu zvezda sa neba svojim repom (grčki: *oura*). Rep je u Starom zavetu simbol proroka koji uči laž (Isaija 9,15). Drugi, aždaja se u tekstu Otkrivenje 12,9. naziva „starom zmijom“, što jasno ukazuje na laži o Bogu izgovorene Adamu i Evi u vrtu (1. Mojsijeva 3,1-6). Treći, aždaja/sotona je zbačena sa Neba kao „opadač naše braće“ u tekstu Otkrivenje 12,10. Njegove reči optužbe, pre nego fizičko oružje, dovodi to toga da bude zbačen. I, konačno, aždaja/sotona je pobeđena „krvlju Jagnjetovom“ i „rečju svedočanstva“ (Otkrivenje 12,11). Prema tome, rat iz 12. poglavlja Otkrivenja nije vojna bitka, već rat reči i ideja.

III Primena principa dan za godinu

Načelo dan za godinu veoma je važno za ispravno tumačenje apokaliptičkog proročanstva. Glasi otprilike ovako: „U apokaliptičkom proročanstvu vremenska razdoblja su simbolična, tako da njegovo ispunjenje treba brojati godinama.“ Ovo načelo kao takvo nije izrečeno u Pismu; međutim, Biblija nam daje obrazac ističući izjednačavanje dana i godine. U tekstu 4. Mojsijeva 14,34, 40 dana u izrailjskom narodu koji su prethodili pobuni odgovaraju prorečenom razdoblju od 40 godina lutanja u pustinji. U tekstu Jezekilj 4,5,6. prorok treba da leži jedan dan za svaku godinu izrailjske i Judine neposlušnosti. U 25. poglavlju 3. Mojsijeve, koncept sedmice sa Subotom proširen je sa dana na godine. Ljudi su obrađivali zemlju šest godina, a zatim ostavljali da se zemlja „odmori“ u toku sedme, subotne, godine. U 9. poglavlju Knjige proroka Danila spominje se 70 sedmica ili 490 godina. Prema tome, subotni koncept takođe ističe načelo dan za godinu u biblijskim vremenima.

Međutim, kada treba da primenimo proročke dane kao godine? Treba razmotriti nekoliko vodećih principa. 1) Pošto su apokaliptička proročanstva, kakva nalazimo u Knjizi proroka Danila i Otkrivenju,

puna simbola, treba razmotriti simboličko značenje svakog broja u proročanstvu. 2) Načelo dan za godinu ne koristimo u svakodnevnom govoru. Nijedan roditelj, na primer, neće reći da je njegovo dete staro 1260 dana, 42 meseca, ili, što je još manje verovatno, da je dete staro 2300 dana i noći. 3) Ako proročanstvo u nizu proročkih događaja ima više smisla ukoliko se dani broje kao godine, treba tako da postupimo. Na primer, u 7. poglavlju Knjige proroka Danila, svaka od četiri zveri vlada nekoliko decenija, čak stotinama godina. Međutim, kada se pojavi glavni Božji protivnik, on vlada samo tri i po „vremena“ ili godine (Danilo 7,25). Sa gledišta kraja istorije, postaje očigledno da ovo neobično proročko vreme u Danilu 7 treba tumačiti koristeći načelo dan za godinu.

IV Biblijski pojam ostatka

Božji narod je u konačnom sukobu u tekstu Otkrivenje 12,17. nazvan „ostatom“ (grčki: *loipôn*). Originalno značenje reči „ostatak“ je „oni koji su preživeli nesreću“. Usled poplava, zemljotresa ili osvajanja, određeno pleme ili narod mogu biti potpuno uništeni. Preživljavanje ostatka donosilo je nadu da će pleme ili narod biti u velikoj meri obnovljeni u budućnosti (vidi: Isaija 1,9). U Starom zavetu, moralno ili duhovno značenje takođe je bilo povezano sa „ostatom“. Ostatak je predstavljao „manji broj vernika“ preko kojih je Bog na kraju mogao spasiti ljudski rod od izumiranja uprkos prisustvu greha i zla u svetu (1. Mojsijeva 7,23).

Reč „ostatak“ korišćena je na tri različita načina u Starom zavetu. 1) *Istorijski ostatak*. Ovo je grupa koja je preživela veliki Božji sud u prošlosti, kao Jevreji koji su otišli u ropstvo u Vavilon ili su ostali u zemlji. Takva grupa je vidljiva, ima svoje ime i može se izbrojati. 2) *Verni ostatak*. Ovaj izraz odnosi se na pripadnike istorijskog ostatka koji ostaju verni Božjoj poruci i misiji u tom istorijskom razdoblju. To su oni za koje Bog zna da su Mu verni (2. Timotiju 2,19). Oni nisu uvek vidljivi kao istorijski ostatak (1. O carevima 19,14-18).

3) *Eshatološki ostatak*. Eshatološki ostatak čine svi koji su verni u poslednje vreme (Joilo 2,31.32). Ovaj eshatološki ostatak obuhvata one koji „će ostati“ (Otkrivenje 6,17) i koji „pretrpe do kraja“ (Matej 24,13).

Knjiga Otkrivenje jasno ukazuje na najmanje dva tipa ostatka. Verni ostatak u Tijatiri čine oni koji nisu pali u otpadništvo tog perioda (Otkrivenje 2,24). Eshatološki ostatak ili ostatak poslednjeg vremena javlja se upravo pred završetak vremena probe (Otkrivenje 11,13; Otkrivenje 12,17). Božja je namera da ovaj poslednji ostatak verno pripremi put za Isusov drugi dolazak kao što je Jovan Krstitelj pripremio put za Hristov prvi dolazak.

V Isusovo svedočanstvo

Jedno od obeležja ostatka u tekstu Otkrivenje 12,17. je to što „imaju“ (grčki: *echontôn*) „svedočanstvo Isusovo“ (grčki: *tên marturion Iêsou*). To znači da je Jovan predskazao probuđenje vizionarskog, proročkog dara u poslednje vreme koji je i njemu darovan (Otkrivenje 1,2). Ovo značenje „svedočanstva Isusovog“ potvrđuje se pažljivim poređenjem tekstova Otkrivenje 19,10. i Otkrivenje 22,8.9. Oni koji su imali svedočanstvo Isusovo u tekstu Otkrivenje 19,10. nazvani su „prorocima“ u tekstu Otkrivenje 22,9. Adventistički hrišćani smatraju da se ovaj dar ispunio u službi Elen Vajt.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. *Na koji način svet posmatrate drugačije zbog kosmičkog sukoba? Kako bi izgledalo živeti bez tog znanja?* Kosmički sukob snažno odgovara na tri velika filozofska pitanja: 1) Odakle potičem? 2) Kuda idem? i 3) Zašto sam ovde? Saznanje o kosmičkom sukobu pruža značenje i svrhu svemu što činim. Povezuje nas sa nečim većim od nas samih, i omogućava nam da se ne plašimo budućnosti, znajući da je sigurno u Božjim rukama.

2. *Kakav je uticaj nebeskog rata na sliku o tome kakav je Bog?* Oni koji su na Božjoj strani u kosmičkom sukobu daju prioritet ljubavi, samopožrtvovnosti, poštovanju slobode Božjih stvorenja, nikoga ne prisiljavaju ni na šta, već su strpljivi, težeći da pruže ubedljivi dokaz. Sa druge strane, sotona nastoji da osvoji progonstvom (silom) i obmanom (izgovarajući laži). Zbacivanje sotone u tekstu Otkrivenje 12,9.10. znači da nebeske vojske više ne shvataju njegove laži ozbiljno; njegove tvrdnje izgubile su kredibilitet i on više tamo nije poželjan.

Naša slika o Bogu, u velikoj meri, određuje kako živimo i kako se ponašamo. Ako smatramo da je Bog surov i da osuđuje, postajemo više nalik tome. Ako mislimo da je Bog milostiv i samopožrtvovan, postajemo više nalik tome. Postajemo nalik Bogu kome služimo.

9. Sotona i njegovi saveznici

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 12,17.

Središte proučavanja: Trinaesto poglavlje Otkrivenja razrađuje temu aždajinog rata protiv Boga, koji je opisan u 12. poglavlju.

Uvod: U 13. poglavlju Otkrivenja, aždaja stiče dva saveznika: zver koja izlazi iz mora (Otkrivenje 13,1-10) i zver koja izlazi iz zemlje (Otkrivenje 13,11-18). Svi zajedno obrazuju falsifikat pravog Božanstva: Oca, Sina i Svetog Duha. Obe zveri su opisane kroz istoriju (Otkrivenje 13,1-7,11) pre nego što su prikazana njihova dela u poslednje vreme (Otkrivenje 13,8-10,12-18).

Teme:

U lekciji i tekstu na koji ćemo se usredsrediti predstavljene su sledeće teme:

I Osnova za istorijsko tumačenje 13. poglavlja Otkrivenja

Ovaj odeljak istražuje odnos dve zveri iz 13. poglavlja sa istorijskom vremenskom linijom iz 12. poglavlja Otkrivenja.

II Zver iz mora kao Hristov falsifikat

Brojne karakteristike zveri iz mora podsećaju na Isusove osobine i dela.

III Simboličko značenje „zemlje“

„Zemlja“ je dvoznačan simbol u Otkrivenju, ponekad pozitivan, a ponekad negativan.

IV Identitet zveri iz zemlje

Iznosi se dokaz da u konačnom sukobu zver iz zemlje predstavlja Sjedinjene Američke Države.

V Otkrivenje 13,14-18. i Danilo 3

Ukratko se izlaže dokaz o jasnom upućivanju na 3. poglavlje Knjige proroka Danila.

Primena u životu: U odeljku *Primena u životu* proučavaćemo sledeće: 1) suštinski problem svih oblika izopačene religije, 2) kako vernici treba da se odnose prema hrišćanima iz drugih verskih zajednica.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Trinaesto poglavlje Otkrivenja uvodi dve nove ličnosti u izveštaj iz Otkrivenja 12: zver iz mora (Otkrivenje 13,1-7) i zver iz zemlje (Otkrivenje 13,11). Posle njihovog predstavljanja, obe zveri imaju glavnu ulogu u ratu spomenutom u tekstu Otkrivenje 12,17.

Razrađene glavne teme devete lekcije:

I Osnova za istorijsko tumačenje 13. poglavlja Otkrivenja

Prema istorijskom adventističkom tumačenju Otkrivenja, 13. poglavlje Otkrivenja usredsređeno je na Srednji vek (papstvo) i kasniji period (uspon Sjedinjenih Američkih Država). Trinaesto poglavlje je, takođe, produžetak izveštaja o ratu poslednjeg vremena iz teksta Otkrivenje 12,17.

Činjenica je da je vrhunac 13. poglavlja Otkrivenja konačna bitka u ovozemaljskoj istoriji, praćena obmanama u vidu ognja, ikonom zveri, smrtnim dekretom i žigom zveri (Otkrivenje 13,13-17). Međutim, pojedini proučavaoci zapazili su glagolska vremena upotrebljena u poglavlju. Glavne rečenice iz teksta Otkrivenje 13,1-7.11. su u prošlom vremenu. Glavne rečenice iz teksta Otkrivenje 13,8-10.12-18. većinom su u sadašnjem i budućem vremenu. Prema tome, samo poglavlje sadrži dokaz o određenom sledu događaja u istoriji. U izveštaju o ove dve nove zveri dat je uvod, uključujući njihov vizuelni opis, nakon čega sledi kratak pregled prethodnih događaja u prošlom vremenu (zver iz mora: Otkrivenje 13,1-7; zver iz zemlje: Otkrivenje 13,11). U 8. lekciji, 1. temi, pogledajte literarni princip koji se krije iza ovog formalnog obrasca. Dakle, opisu sotoninih napada (Otkrivenje 13,12.18) prethode raniji događaji vezani za dva glavna učesnika u toj borbi.

Trinaesto poglavlje Otkrivenja zatim pokriva dva poslednja istorijska razdoblja navedena u Otkrivenju 12. Tekstovi zabeleženi u prošlom vremenu u Otkrivenju 13 (Otkrivenje 13,1-7.11) podudaraju se sa središnjim periodom 12. poglavlja Otkrivenja (Otkrivenje 12,13-16). Tekstovi u sadašnjem i budućem vremenu iz 13. poglavlja Otkrivenja (Otkrivenje 13,8-10.12-18) podudaraju se sa poslednjim periodom iz teksta Otkrivenje 12,17.

II Zver iz mora kao Hristov falsifikat

U lekciji od nedelje nagovešteno je da je zver iz mora imitacija Isusa Hrista. Ovo poistovećivanje je potvrđeno tekstom iz 13. poglavlja Otkrivenja. 1) Zver iz mora izgleda kao aždaja (ima sedam glava i deset rogova). Isus je rekao: „Koji vidje Mene, vidje Oca.“ (Jovan 14,9) 2) Zver iz mora prima vlast od aždaje. Isus je rekao: „Dade Mi se svaka vlast na nebu i na zemlji.“ (Matej 28,18) 3) Zver iz mora doživljava smrt i vaskrsenje kao Hristos (Otkrivenje 13,3; uporedite: Otkrivenje 13,8). 4) Uzvik „Ko je kao zvijer?“ (Otkrivenje 13,4) jevrejski um podseća na Hristovo ime iz prethodnog poglavlja, Mihajlo (Otkrivenje 12,7 – na jevrejskom znači „Ko je kao Bog?“). 5) Četrdeset i dva proročka meseca (Otkrivenje 13,5) ukazuju na tri i po godine Isusove ovozemaljske službe. Prema ovome vidimo da zver iz mora imitira Isusa Hrista. Ova uloga je na mnoštvo načina bila ispunjena srednjovekovnom Katoličkom crkvom.

III Simbolčko značenje „zemlje“

U tekstu Otkrivenje 12,16. „zemlja“ je ta koja pomaže ženi time što guta reku koju je zmija/aždaja ispustila iz svojih usta za njom. U knjizi Otkrivenje „zemlja“ je donekle dvoznačna ideja (Otkrivenje 1,5; Otkrivenje 5,6; Otkrivenje 6,4; Otkrivenje 11,6.18; Otkrivenje 13,12; Otkrivenje 14,15-19; Otkrivenje 18,1-3; Otkrivenje 19,2). Kada se uporedi sa nebom, koncept zemlje je negativan (Otkrivenje 9,1; Otkrivenje 14,3 [osim, naravno, Otkrivenje 21,1]). „Oni koji žive na Nebu“ uvek predstavljaju pozitivnu stranu u Otkrivenju (Otkrivenje 13,6; vidi: Otkrivenje 19,1.14), dok su oni „koji žive na zemlji“ protivnici Boga i Njegovog naroda (vidi: Otkrivenje 6,10; Otkrivenje 8,13; Otkrivenje 13,8; Otkrivenje 17,8).

Sa druge strane, kada se zemlja uporedi sa morem ili rekama, zemlja je pozitivan, a ne negativan simbol (Otkrivenje 13,11; Otkrivenje 21,1), i to je slučaj ovde. Zemlja pomaže ženi, koja predstavlja veran Božji narod. Relativno pozitivna istorija zveri iz zemlje (Otkrivenje 13,11) u suprotnosti je sa zveri iz mora (Otkrivenje 13,1-7). Prema tome, Otkrivenje 12,16. i možda Otkrivenje 11,4. pružaju pozitivan okvir za spominjanje zemlje u tekstu Otkrivenje 13,11.

IV Identitet zveri iz zemlje

Adventistički hrišćani stalno poistovećuju zver iz zemlje sa Sjedinjenim Američkim Državama. One su se pojavile kao dobronamerna sila, koja naglašava versku slobodu, ali će na kraju vremena govoriti kao aždaja. Razmotrimo stoga dokaze iz teksta u vezi sa zveri iz zemlje.

1) Istorija zveri iz zemlje u tekstu (Otkrivenje 13,11) mnogo je kraća od istorije zveri iz mora (Otkrivenje 13,1-7), što ukazuje na njeno relativno skoro pojavljivanje na istorijskoj sceni. 2) Izlaženje iz zemlje (Otkrivenje 13,11) podseća na pozitivna dela „zemlje“ iz teksta Otkrivenje 12,16. 3) Zver iz zemlje javlja se u kontekstu zatočeništva zveri iz mora (Otkrivenje 13,10), koje se prema shvatanju adventista dogodilo 1798. godine 4) Za razliku od zveri iz mora, čije poreklo podseća na carstva iz 7. poglavlja Knjige proroka Danila, poreklo zveri iz zemlje ne potiče iz drevne prošlosti. 5) Zver iz zemlje uzdiže se u drugom delu sveta u odnosu na zver iz mora. 6) U drevnoj nebiblijskoj mitologiji, zver iz zemlje (*behemoth*) živi u suvoj, pustinskoj oblasti, daleko od ljudi. 7) Zver iz zemlje ne nosi krune, ukazujući time da nema cara ni papu; umesto toga, ona nudi političku i versku slobodu. 8) Ona u početku govori kao jagnje, ispoljavajući nežniju, više hristoliku vlast. Međutim, ta blagost nije potrajala. 9) Zver iz zemlje na kraju postaje nalik aždaji, poput sile koja je pokušala da ubije Isusa kao novorođenče (Otkrivenje 12,3-5). 10) Zver iz zemlje opisana je i verskim izrazima, ne samo političkim (Otkrivenje 13,13-15). To je verska strana Sjedinjenih Američkih Država koja je posebno u središtu pažnje, jer je vera – ono u šta verujemo i praktikujemo – veoma važna.

Nijedna druga sila u istoriji ne može tako potpuno da ispuni pojedinosti ovog proročanstva kao Sjedinjene Države.

V Otkrivenje 13,14-18. i Danilo 3

Ovaj deo 13. poglavlja Otkrivenja sadrži jednu od najjasnijih aluzija na Stari zavet u Otkrivenju. Postoji mnoštvo paralela sa izveštajem o tri jevrejske važne ličnosti i Navuhodonosorovog testa vezanog za klanjanje u polju Duri. 1) Ljudi iz celog sveta primorani su da pristupe činu klanjanja. 2) Smrtna presuda je povezana za zapovešću o klanjanju. 3) Oba događaja su povezana sa brojem 6 (dimenzije kipa u 3. poglavlju Knjige proroka Danila i broj 666 u Otkrivenju 13). Otkrivenje 13 ukazuje da će se u poslednjoj krizi ovozemaljske istorije prizor iz doline Duri ponoviti. Iskustvo iz 3. poglavlja Knjige proroka Danila doživeće poslednji naraštaj na Zemlji.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1) U odeljku od ponedeljka postavljeno je pitanje: *Kako možemo ostati verni proročanstvu o crkvenoj istoriji, a ipak, u isto vreme, biti ljubazni i oprezni kada iznosimo ove istine drugima?* Konačan izazov kad su verska izopačenja u pitanju nalazi se u tome kakvu sliku o Bogu prikazuju. Kakav Bog muči i spaljuje ljude kroz večnost? Kakav Bog se ponaša neodgovorno sa zakonima koje je dao? Kakav Bog je prikazan od strane Crkve koja spaljuje ljude na lomači zbog doktrinalnih razlika?

U suprotstavljanju izopačenoj religiji, veoma je važno da ne upadnemo u zamku i prikažemo gnevnog, okrutnog Boga koji osuđuje. Kada se Isus suprotstavio farisejima „u Njegovom glasu osećale su se suze“ (Elen Vajt, *Put Hristu*, str. 12. original). Drugim rečima, verski kriticizam je prikladan jedino kada dolazi iz srca punog ljubavi koje može da uoči vrednost koju Bog vidi u drugim ljudima. Uz pomoć Svetog Duha, nežno možemo pozvati ljude da razmisle o tome kakvu sliku o Bogu njihova religija prikazuje, jasno govoreći da i mi možemo nekad pogrešno predstaviti Boga. Treba da znaju da im je Bog već naklonjen i da Ga nije potrebno potkupiti ili ubediti određenim ritualima.

2. Slično tome, u odeljku od petka postavlja se pitanje: *Dok čekamo kraj, kakav stav treba da imamo prema hrišćanima iz drugih verskih zajednica?* Dobro je da zapazimo da mnogi katolici, muslimani i oni koji su drugačijih verskih ubeđenja duboko vole Boga i nastoje da Mu udovolje na svaki mogući način. Takvim ljudima treba da pristupamo sa shvatanjem da linija između dobra i zla nije između „nas“ i „njih“; već prolazi posred našeg iskustva (1. Timotiju 1,15). Ako zauzmemo stav moralne superiornosti, nesvesno ih možemo uveriti da Bog nije sa nama. Sa druge strane, ljudi su privučeni onima koji su potpuno svesni svojih slabosti i koji, poput Isusa, pokazuju ljubav i poniznost. Kada zauzmemo ovakav stav, suočavanje se najčešće završi pridobijanjem druge osobe.

10. Božje večno Jevanđelje

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 14,7.

Središte proučavanja: Četrnaesto poglavlje Otkrivenja razrađuje temu učešća ostatka u ratu sa aždajom, kako je objavljeno u tekstu Otkrivenje 12,17.

Uvod: U 14. poglavlju Otkrivenja ostatak se ponovo javlja kao 144 000, koje slede Jagnje kuda god On pođe (Otkrivenje 14,1-5). Nakon ovog pojavljivanja sledi najpoznatiji biblijski tekst među adventističkim hrišćanima, Trostruka anđeoska vest (Otkrivenje 14,6-13). Poglavlje se završava simboličkim opisom Drugog Isusovog dolaska i pojedinačnim žetvama svetaca i zlih (Otkrivenje 14,14-20). Lekcija za ovu sedmicu prvenstveno je usredsređena na Trostruku anđeosku vest.

Teme:

U lekciji i tekstu na koji ćemo se usredsrediti predstavljene su sledeće teme:

I Ostatak i 144 000

Ispostavlja se da su to dva naziva za istu grupu ljudi na kraju vremena.

II „Strah“ Božji

Daleko od značenja na kakvo pomislimo na osnovu toga kako zvuči, strah Božji je poziv na istinsko bogoslužjenje, obožavanje i poštovanje Stvoritelja.

III Glavno pitanje 13. i 14. poglavlja Otkrivenja: kome se pokloniti

Reč „pokloniti se“ javlja se osam puta na ključnim mestima u izveštaju.

IV Kako je sud povezan sa Jevanđeljem (Otkrivenje 14,6.7)?

Jezik suda se koristi na tri različita načina u Novom zavetu.

V Otkrivenje 13. i 14. poglavlje i prva ploča Deset zapovesti

Mnoštvo tekstova upućuje na prve četiri od Deset zapovesti u 13. i 14. poglavlju Otkrivenja.

VI Prvi anđeo i četvrta zapovest

Primena u životu: U odeljku *Primena u životu* proučavaćemo: 1) važnost suda; 2) važnost sedmog dana Subote u današnjem svetu.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Četrnaesto poglavlje Otkrivenja bavi se učešćem ostatka u konačnoj bici spomenutoj u tekstu Otkrivenje 12,17. U njemu je dat opis ostatka (Otkrivenje 14,1-5), predstavljena je njegova poruka (Otkrivenje 14,6-13), a ishod bitke je prikazan simboličkim jezikom (Otkrivenje 14,14-20).

Razrađene glavne teme desete lekcije:

I Ostatak i 144 000

Božji verni narod nazvan je „ostatom“ u tekstu Otkrivenje 12,17. i „144 000“ u tekstu Otkrivenje 14,1. Da li su u pitanju dve različite grupe ili dva različita načina da se opiše ista grupa? Otkrivenje 14,1. upućuje na tekst Joila 2,32, ukazujući na ispunjenje u vreme kraja pored primene na „rani dažd“ (vidi: Dela 2,21). U Knjizi proroka Joila Božji verni su oni koji prizivaju Gospodnje ime, stoje na gori Sion i nazivaju se „ostatom“. U tekstu Otkrivenje 14,1. spomenuto je Jagnjetovo ime i gora Sion, a verni su nazvani 144 000. Upućivanje na Knjigu proroka Joila je način da Jovan pokaže da opisuje učešće ostatka u konačnom sukobu sa aždajom u 14. poglavlju.

II „Strah“ Božji

Reč „strah“ je uopšteno govoreći reč koju koristimo kada smo uplašeni. Zbog toga mnogi čitaoci Biblije smatraju da je prikladno da služimo Bogu zato što ga se plašimo. Međutim, kada se reč „strah“ u Bibliji povezuje sa Bogom, ima mnogo blaže značenje. U Starom zavetu, na primer, strah Božji znači obožavati Ga ili gajiti poštovanje prema Njemu: to obuhvata lično poznavanje Boga (Priče 9,10), izvršavanje Njegovih zapovesti (Psalmi 111,10; Propovednik 12,13) i izbegavanje zla (Priče 3,7; Priče 16,6). U Novom zavetu označava divljenje i uzbuđenje puno poštovanja (Luka 7,16; Dela 2,43). Strah Božji pruža podsticaj za pobožno ponašanje (2. Korinćanima 7,1). Može se uporediti sa čašću koju bi neko ukazao kralju (1. Petrova 2,17) i poštovanjem koje bi neko ukazao pretpostavljenom (1. Petrova 2,18).

Savremenim jezikom rečeno, strah Božji znači shvatiti Boga dovoljno ozbiljno da stupimo u zajednicu sa Njim, da poslušamo Njegove opomene i izbegavamo zlo, da izvršavamo Njegove zapovesti, čak i one koje su nam neugodne. To je poziv da živimo i postupamo kao oni koji znaju da će jednog dana dati izveštaj Bogu. Prema ovom stihu (Otkrivenje 14,7), takav ozbiljan poziv biće deo iskustva Božjeg naroda poslednjeg vremena.

III Glavno pitanje 13. i 14. poglavlja Otkrivenja: kome se pokloniti

Pitanje koje se stalno iznova javlja u 13. i 14. poglavlju Otkrivenja jeste kome se pokloniti. Sedam puta se u ova dva poglavlja spominje klanjanje aždaji, zveri, ili ikoni zverinoj (Otkrivenje 13,4.8.12.15; Otkrivenje 14,9.11). Čitav izveštaj govori o lažnom trojstvu, koje poziva ceo svet da mu se klanja umesto Bogu. U središtu pažnje je sveopšta borba u vezi sa Božjim karakterom i pitanje da li je On stvarno dostojan da Mu se poklonimo. To je središnja tema ovog dela Knjige.

Ironično je to što dok u 13. i 14. poglavlju Otkrivenja ima sedam tekstova koji govore o klanjanju aždaji i njenim saveznicima, samo jednom se u istom narativu spominje klanjanje Bogu, a radi se o pozivu da se poklonimo Stvoritelju u tekstu Otkrivenje 14,7. To ovaj stih čini centralnim fokusom ovog dela Knjige. Pošto su 13. i 14. poglavlje u središtu Otkrivenja, poziv da se poklonimo Stvoritelju predstavlja centralnu tačku čitave knjige. S obzirom da je ovaj poziv da se poklonimo dat u kontekstu zapovesti o Suboti (Otkrivenje 14,7; uporedite: 2. Mojsijeva 20,11), Subota je ključno pitanje u konačnoj krizi ovozemaljske istorije.

IV Kako je sud povezan sa Jevanđeljem (Otkrivenje 14,6.7)?

Sud je u Novom zavetu tesno povezan sa Jevanđeljem. Kao prvo, sud se javio na krstu kada je sotona bio poražen (Jovan 12,31; Otkrivenje 5,5-10). Drugo, jezik suda je blisko povezan sa propovedanjem Jevanđelja u tekstovima Jovan 3,18-21. i Jovan 5,22-25. Kad god se Jevanđelje propoveda, ljudima se sudi na osnovu njihovog odgovora na ono što je Hristos učinio na krstu. Ovaj poziv na sud predstavlja pozadinu izveštaja o četiri jahača (Otkrivenje 6,1-8), kao što smo videli u 5. lekciji. Treće, sud na kraju vremena ispituje kako smo odgovorili kada smo čuli Jevanđelje (Jovan 12,48). Knjiga Otkrivenje čuva jezik suda za fazu poslednjeg vremena (Otkrivenje 11,18; Otkrivenje 14,7; Otkrivenje 17,1; Otkrivenje 20,4).

V Otkrivenje 13. i 14. poglavlje i prva ploča Deset zapovesti

Klanjanje zveri (Otkrivenje 13,4.8.12.15) spominje se u kontekstu falsifikata prve ploče Zakona. Prva zapovest zabranjuje klanjanje bilo kom drugom bogu. Druga zapovest zabranjuje idolopoklonstvo. Zver iz zemlje govori stanovnicima Zemlje da načine ikonu kojoj će se klanjati (Otkrivenje 13,15). Treća zapovest zabranjuje da se Gospodnje ime uzima uzalud. Zver nadmašuje sve u huljenju (Otkrivenje 13,6). Četvrta zapovest je pečat zaveta i sadrži ime, oblast i temelj Božje vladavine (2. Mojsijeva 20,8-11). Suprotno tome, svetu se nudi žig zveri (Otkrivenje 13,16.17).

Ovaj deo Otkrivenja usredsređen je na Božje zapovesti (Otkrivenje 12,17; Otkrivenje 14,12). U 13. poglavlju, naročita pažnja je posvećena prvoj ploči Deset zapovesti, na četiri zapovesti koje se posebno tiču našeg odnosa sa Bogom. Zver i njegovi saveznici krivotvore svaku od prve četiri zapovesti. Ovo krivotvorenje postavlja pozornicu za presudno upućivanje na četvrtu zapovest u Prvoj anđeoskoj vesti (Otkrivenje 14,7; uporedite: 2. Mojsijeva 20,11).

VI Prvi anđeo i četvrta zapovest

Poruka prvog anđela neposredno upućuje na četvrtu zapovest Dekaloga. To je očigledno iz tri razloga. 1) Postoji veliko verbalno podudaranje između tekstova Otkrivenje 14,7. i 2. Mojsijeva 20,11. Oba teksta sadrže reči „stvoriti“, „nebo“, „Zemlja“ i „more“. Takođe, upućuju na Onoga koji je sve stvorio. 2) Otkrivenje 14,6.7. nagoveštava spasenje (Otkrivenje 14,6), sud i stvaranje (Otkrivenje 14,7). Sve tri teme ukazuju na prvu ploču od Deset zapovesti (2. Mojsijeva 20,2.5.6.11). 3) Ima mnogo upućivanja na Deset zapovesti u ovom delu Otkrivenja (Otkrivenje 12,17; Otkrivenje 14,12, falsifikati prve četiri zapovesti u 3. poglavlju Otkrivenja, verbalne paralele u tekstu Otkrivenje 14,7). Ove reference čine snažnu strukturnu paralelu. Poslednji Božji poziv upućen svetu je u kontekstu četvrte zapovesti.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. *Šta mislite zašto je sud neprihvaćena ideja među mnogim hrišćanima danas?* Sud se danas često smatra hladnim i strogo pravnim pojmom. Sudovi su mesta koja želite da izbegnete, ako je moguće. Međutim, u biblijskom smislu, sud je nešto čemu Božji narod treba da se raduje. To je vreme kada će sve što je pogrešno na Zemlji biti ispravljeno. Da nema suda na kraju, u ovom svetu nikada ne bi bilo pravde.

Biblijska pravda je isto toliko pozitivna koliko i negativna. Ona je osnova nagrade kao i negativnih posledica. Isus je rekao da će nešto malo poput davanja čaše hladne vode detetu biti zapamćeno na sudu (Matej 10,42). Veliki smisao u ovom životu pruža saznanje da je svako dobro delo, svaka pokazana ljubaznost važna u konačnom toku stvari.

2. Zašto Subota ima centralnu ulogu u poslednjim događajima ovozemaljske istorije? Kakvu razliku jedan dan u sedmici može da učini u konačnom toku stvari? Bog postavlja Subotu u središte svih svojih moćnih dela kao znak sećanja na Njega. Kada držimo sedmi dan Subotu, podsećamo se stvaranja (2. Mojsijeva 20,8-11). Bog nas je stvorio slobodnima, po visokoj ceni po Sebe (imali smo slobodu da se pobunimo), da bismo Mu mogli iskreno uzvratiti ljubavlju i da bismo pokazali ljubav i prema drugima. Ne samo Subota, već ceo Dekalog bio je osmišljen da širi slobodu (Jakov 1,25; Jakov 2,12). Prema tome, stvaralačka strana Subote podseća nas na Božji karakter pun ljubavi, spreman da nam podari slobodu.

Subota nas, takođe, podseća na Izlazak (5. Mojsijeva 5,15), Božje veliko delo spasenja svoga naroda. On je milostiv Bog koji moćno deluje u korist svoga naroda. Subota nas, takođe, podseća na krst. Isus je počivao u grobnici u Subotu između svoje smrti i vaskrsenja. Krst je najveće otkrivenje Božjeg karaktera, a Subota nas podseća na to.

Subota, takođe, upućuje na buduće spasenje na kraju vremena (Jevrejima 4,9-11). Oni koji iskreno imaju poverenja u Boga pronalaze u Suboti predokus odmora od greha koji će čitav svemir doživeti u večnosti.

11. Sedam poslednjih zala

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 15,4.

Središte proučavanja: U šesnaestom poglavlju Otkrivenja opisano je sedam poslednjih zala (Otkrivenje 15,1) ovozemaljske istorije. U okviru ovih zala u Bibliji se jedini put spominje ime „Armagedon“.

Uvod: Ovaj deo Otkrivenja počinje opisom Božjeg naroda poslednjeg vremena koji stoji na staklenom moru pevajući pesmu Mojsija i Jagnjeta, što upućuje na Izlazak (Otkrivenje 15,1-4). Zatim je predstavljeno sedam zala zajedno sa viđenjem crkve na Nebu u koju niko nije mogao ući od slave Božije, što je značilo da se Hristova nebeska služba završila, da je ukinuta ta prvobitna dužnost (Otkrivenje 15,5-8; uporedite: 2. Mojsijeva 40,34.35). Ovaj prizor predstavlja završetak vremena probe. Anđelima, kojih je bilo sedam, bilo je rečeno da izliju jednu po jednu čašu gneva na Zemlju (Otkrivenje 16).

Teme:

U lekciji i tekstu na koji ćemo se usredsrediti predstavljene su sledeće teme:

I Božji narod nazvan mnogim imenima

Iznosi se dokaz da se imena ostatak, 144 000 i sveti odnose na istu grupu ljudi poslednjeg vremena.

II Zašto Bog šalje zla kada neće doći do pokajanja?

III Simboličko značenje reke Eufrat u tekstu Otkrivenje 16,12.

IV Dva Jevanđelja u Otkrivenju

Tri anđela (Otkrivenje 14,6-12) i tri žabe (Otkrivenje 16,13.14) su suprotstavljeni simboli Jevanđelja.

V Persijski car Kir i druga polovina Otkrivenja

Neznabožački car predskazuje Mesiju.

VI Značenje Armagedona

Primena u životu: U ovom odeljku proučavamo kako opis Armagedonske bitke u Otkrivenju podstiče duhovnu pripremu za poslednje vreme.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Podsetite se kratkog pregleda 15. i 16. poglavlja u uvodu u prvom delu.

Razrađene glavne teme jedanaeste lekcije:

I Božji narod nazvan mnogim imenima

U prethodnoj lekciji u Pouci za učitelje videli smo da je Božji verni narod poslednjeg vremena nazvan ostatkom u tekstu Otkrivenje 12,17. i 144 000 u tekstu Otkrivenje 14,1. Upućivanje na tekst Joilo 2,32. u Otkrivenju 14,1. jasno pokazuje da Jovan smatra da su ove dve grupe iste. Postoji još jedan dokaz u Otkrivenju da se sva različita imena za Božji narod odnose na istu grupu poslednjeg vremena, a ne mnoštvo grupa.

Veliko mnoštvo i 144 000 čini se kao da su suprotne grupe. Kao što smo videli u izdanju Pouke za učitelje u 6. lekciji (vidi 4. temu), postoje dva gledišta o ovoj temi. Božji narod poslednjeg vremena nazvan je 144 000 u tekstu Otkrivenje 14,1. i „svetima“ u tekstu Otkrivenje 14,12, ali „sveti“ iz svih vekova, naročito oni u vreme 1260 dana/godina, opisani su u tekstu Otkrivenje 17,6. Prema tome, Božji narod poslednjeg vremena nazvan je mnogim imenima u Otkrivenju: 144 000, ostatak, sveti (Otkrivenje 14,12). Oni stoje na staklenom moru (Otkrivenje 15,2); oni su ti koji su sačuvali svoje haljine (Otkrivenje 16,15); i oni su ti koji su nazvani izabranima i vernim Jagnjetovim sledbenicima (Otkrivenje 17,14).

II Zašto se zla izlivaju kada neće doći do pokajanja?

Obmane i zla u poslednjoj krizi otkriće istinu o sotoni i njegovim sledbenicima (2. Solunjanima 2,10-12). Nije Božja krivica što zli nisu otkupljeni. Ni Božja blagodät (Rimljanima 2,4), ni zla poslednjeg vremena (Otkrivenje 16,9.11.21) ne dovode do pokajanja. Neotkupljeni su otvrdnuli na putu koji su izabrali. Dakle, čak i uništenje zlih proslavlja na kraju Božji karakter (Otkrivenje 15,3.4). Oni su sami sebe učinili nesigurnima za spasenje, i Bog ih žalosno predaje (Osija 11,7.8). Čak i posle hiljadu godina i jasnog sagledavanja Božjeg karaktera, ništa se u njihovom karakteru ne menja (Otkrivenje 20,7-10). Zla otkrivaju njihovu utvrđenu nedostojnost za večnost i opravdavaju Božji sud u svakom slučaju.

III Simboličko značenje reke Eufkrat u tekstu Otkrivenje 16,12.

Šta predstavlja reka Eufkrat u tekstu Otkrivenje 16,12? Ne treba da budemo u nedoumici kada sam tekst definiše određeni simbol. Otkrivenje 17,1. daje objašnjenje jednog od zala izlivenog iz čaše, zla koje je povezano sa vodom. Ono se sigurno odnosi na šesto zlo zato što se žena koja sedi na vodama naziva Vavilon (Otkrivenje 17,5), a „vode velike“ Vavilona opisuju reku Eufkrat (Jeremija 51,13).

Značenje reke je definisano u tekstu Otkrivenje 17,15. Vode iz 1. stiha su „ljudi i narodi, i plemena i jezici“: drugim rečima, građanske i svetovne vlasti čitavog sveta. Ove sile kratko su odane Vavilonu (Otkrivenje 17,3.12.13), stvarajući u poslednje vreme savez širom sveta nasuprot Bogu i Njegovom narodu poslednjeg vremena.

IV Dva Jevanđelja u Otkrivenju

Tri anđela iz teksta Otkrivenje 14,6-12. zajedno objavljuju konačnu evanđeosku poruku svetu. Ono što su mnogi čitaoci Otkrivenja prevideli je krivotvoreno jevanđelje takođe objavljeno svetu u tekstu Otkrivenje 16,13.14.

Aždaja, zver i lažni prorok (falsifikat trojstva iz 13. poglavlja Otkrivenja) ispuštaju nečiste duhove poput žaba iz svojih usta (Otkrivenje 16,13). Prema 14. stihu ove žabe su „duhovi đavolski“ koji obilaze careve čitavog naseljenog sveta da ih okupe za Armagedonsku bitku (vidi: Otkrivenje 16,16). Démoni su zli anđeli; prema tome, tri sveta anđela deluju zajedno preko Božje crkve ostatka predstavljajući pravo Jevanđelje u 14. poglavlju, a tri zla anđela predstavljaju falsifikat Jevanđelja u 13. i 16. poglavlju.

Oba „jevanđelja“ objavljuju se celom svetu (Otkrivenje 14,6; Otkrivenje 16,14). Ovo lažno jevanđelje opisano je, takođe, u tekstu 2. Solunjanima 2,9-12. i tekstu Matej 24,24-27. Oni koji se ne oslanjaju na reči Pisma biće obmanuti u vreme poslednje krize.

V Persijski car Kir i druga polovina Otkrivenja

U tekstu Otkrivenje 16,12, isušivanje Eufрата, vavilonskog političkog i vojnog sistema podrške (Jeremija 50,37.38; Jeremija 51,35.36), priprema put za careve sa istoka. Kratak opis podseća kako je Kirova vojska došla sa severa i istoka Vavilona. Njegovi stručnjaci iskopali su udubljenje u blizini i usmerili tok Eufрата ka tom nižem terenu, omogućavajući Kirovoj vojsci da umaršira ispod rečnih kapija u grad. Planirajući diverziju u vreme proslave u gradu, Kirovi vojnici otkrili su da su pijani stražari ostavili otvorene kapije duž rečne obale. Vojnici su nagrnuli u grad, osvojili ga i ubili njegovog vladara Valtazara (kao što je opisano u 5. poglavlju Knjige proroka Danila). U mesecima i godinama koje su usledile, Kir je pokrenuo proces u kome je rasejani ostatak Izrailja bio ohrabren da se vrati u svoj dom i ponovo izgradi Hram i grad Jerusalim.

Zapazite još jednom sled događaja: u starozavetna vremena, Kir, persijski car, doslovno je isušio reku Eufurat da bi osvojio Vavilon i oslobodio Izrailj. Narativ jasno postavlja temelj za poslednji deo knjige Otkrivenje. U Otkrivenju, vode reke Eufurat poslednjeg vremena isušene su da bi se pripremio put za Kira poslednjeg vremena („carevima od istoka“), koji osvaja Vavilon poslednjeg vremena i oslobađa Izrailj poslednjeg vremena. Osnova narativa Armagedonske bitke utemeljena je na starozavetnom izveštaju o Kiru i padu Vavilona.

VI Značenje Armagedona

Reč „Armagedon“ zapravo je reč *Har-Magedon* na grčkom jeziku, ali Otkrivenje 16,16. objašnjava da se reč temelji na jevrejskom jeziku. U jevrejskom *har* znači planina. Dakle, najprirodnije značenje reči Armagedon bilo bi „planina Megido“. Problem je u tome što u svetu ne postoji planina po imenu Megido. Postoje vode megidske (Sudije 5,19), polje megidsko (2. Dnevnika 35,22), i grad Megidon (1. O carevima 9,15). Drugi predlažu naziv „planina pokolja“ (na temelju teksta Zaharija 12,11) ili planina zborna (Isaija 14,13).

Prema Biblijskom rečniku (*Anchor Bible Dictionary*) Har-Magedon se najbolje može objasniti ukoliko ga povežemo sa planinom koja se uzdiže iznad voda, doline i grada Megido, planinom Karmil. Planina Karmil je mesto na kome je Ilija prizvao oganj sa neba na Zemlju da pokaže ko je pravi Bog (1. O carevima; vidi: Otkrivenje 13,13.14). U poslednjim danima ovozemaljske istorije doći će do suočavanja između pravog Boga (Otkrivenje 4-5) i lažnog trojstva (Otkrivenje 16,13.14), između tri anđela (Otkrivenje 14,6-12) i tri žabe. U tom poslednjem sučeljavanju oganj će pasti na pogrešan oltar (Otkrivenje 13,13.14), ali pravi Bog biće na kraju opravdan (Otkrivenje 15,3.4).

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. Usred izveštaja o Armagedonskoj bici (Otkrivenje 16,13-16) nalazi se blagoslov koji će se izliti na onoga koji straži i čuva svoje haljine (Otkrivenje 16,15). U 3. lekciji, u 5. temi, videli smo da ta slika jasno upućuje na tekst Otkrivenje 3,18, Hristovu opomenu Laodikeji. Prema tome, postoji jasna povezanost između Laodikejske crkve i Božjeg poslednjeg poziva svetu u kontekstu Armagedona. Crkva koja će proći kroz poslednju krizu ovozemaljske istorije ima nedostatke, ali je predmet Isusovog staranja, i na kraju će

pobediti (Otkrivenje 3,21). Ovaj paradoks treba da bude izvor i opomene i ohrabrenja Božjem narodu danas.

2. U jednom jedinom stihu (Otkrivenje 16,15) Jovan iznosi mnoštvo novozavetnih poziva u svetlosti kraja. Obe izjave „Idem kao lupež“ i „Blago onome koji je budan“ podsećaju na Isusove izjave koje je kasnije ponavljao Pavle (Matej 24,42-44; Luka 12,37-39; 1. Solunjanima 5,1-6). Sva ova tri teksta govore o spremnosti za Isusov dolazak. Ponavljajući ove misli usred Armagedonske bitke, knjiga Otkrivenje jasno kaže da je sada vreme da poslušamo upozorenje da tada ne bismo bili na pogrešnoj strani. Naš duhovni zadatak je da čuvamo svoje srce, misli i ponašanje, i da ostanemo verni bez obzira sa kakvim prevarama ili prisilom se možda suočimo. Postoji potreba za vernom istrajnošću i pronicljivošću, utvrđeni Pavlovim rečima i Isusovim rečima upućenim Laodikeji. Kada biramo da budemo verni danas usred raznih iskušenja, pripremamo se za još veće bitke na kraju vremena.

12. Sud nad Vavilonom

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 17,14.

Središte proučavanja: Sedamnaesto i osamnaesto poglavlje Otkrivenja usredsređeni su na pad Vavilona poslednjeg vremena u završnoj istoriji ovozemaljske istorije.

Uvod: Sedamnaesto poglavlje Otkrivenja opisuje uspon i pad Vavilona poslednjeg vremena simbolički prikazanog kao žena, velika bludnica (Otkrivenje 17,18). Otkrivenje 18, takođe, opisuje pad Vavilona, ali ovog puta prikazan je u vidu velikog grada (Otkrivenje 18,10.16.18.19).

Teme:

U lekciji i tekstu na koji ćemo se usredsrediti predstavljene su sledeće teme:

I Tri svetska saveza poslednjeg vremena

Višestruki simboli poslednjeg vremena u Otkrivenju mešaju se u opisu tri velika svetska saveza koja nastaju u sledećim oblastima: 1) religija; 2) vlast ili sekularno/politička sila; 3) zajedničko telo „svetih“.

II Razlika između viđenja i njihovih objašnjenja

U viđenju prorok može biti odveden u bilo koje vreme i na bilo koje mesto, ali objašnjenja viđenja proroku su data iz perspektive njegovog vremena i mesta.

III Identitet sedam careva iz teksta Otkrivenje 17,10.

Da bismo shvatili identitet sedam careva iz teksta Otkrivenje 17,10, moramo odrediti vreme delovanja šestog cara.

IV Izveštaj 17. poglavlja Otkrivenja

Kratki pregled događaja poslednjih dana u svetlosti 1. teme.

Primena u životu: U ovom odeljku proučavaćemo o tome kako treba da se ophodimo prema hrišćanima druge vere, pošto znamo da Bog ima mnogo vernih sledbenika koji još nisu čuli poruku da izađu iz Vavilona. Takođe, proučavaćemo sličnosti i suštinske razlike između žena u 12. i 17. poglavlju Otkrivenja, i spremnosti Božjeg naroda za Drugi dolazak.

DRUGI DEO: KOMENTAR

U 17. i 18. poglavlju Otkrivenja Vavilon stiče podršku sekularnih/političkih svetskih sila u ratu protiv svetih (Otkrivenje 17,6), ali se na kraju one okreću protiv Vavilona i uništavaju ga (Otkrivenje 17,16). U 18. poglavlju prikazano je trostruko žaljenje sekularnih sila što su to učinile (Otkrivenje 18,9-19). Dok za padom Vavilona svet žali, sveti se raduju (Otkrivenje 18,20).

Razrađene glavne teme 12. lekcije:

I Tri svetska saveza poslednjeg vremena

Tekst od 16. do 18. poglavlja Otkrivenja sadrži zbunjujući niz slika koje opisuju sile i grupisanja na kraju vremena. Međutim, nakon pažljive analize, postaje očigledno da su mnoge od ovih slika zapravo drugačiji način da se opiše ista pojedinost. Na primer, sedam glava zveri takođe su opisane kao sedam gora i sedam careva (Otkrivenje 17,9.10). Slično tome, jasno je da je velika bludnica (Otkrivenje 17,1) žena koja sedi na zveri (Otkrivenje 17,3), kao i Vavilon veliki (Otkrivenje 17,5). Zapazili smo ranije, u 11. lekciji (1. tema), da je Božji narod u Otkrivenju nazvan mnogim imenima.

Mnoštvo slika u ovim poglavljima može biti povezano sa tri velika svetska saveza nastala u poslednjem periodu ovozemaljske istorije.

1. Nastaje veliki svetski savez verskih institucija koje se ujedinjuju u protivljenju Bogu i Njegovom vernom narodu. Ovaj savez se naziva mnogim imenima: Vavilon, velika bludnica, veliki grad, žena koja sedi na zveri.
2. Nastaje veliki svetski savez sekularnih, političkih i vojnih sila. I ovaj savez se naziva mnogim imenima u Otkrivenju: carevi svega vasionoga sveta (Otkrivenje 16,14), gradovi neznabožački (Otkrivenje 16,19), carevi zemaljski, koji žive na Zemlji (Otkrivenje 17,2), zver (Otkrivenje 17,3), sedam glava, sedam gora, sedam careva (Otkrivenje 17,9.10), i deset rogova (Otkrivenje 17,12.13). Ove svetovne sile predstavljene su, takođe, carevima (Otkrivenje 18,9), trgovcima (Otkrivenje 18,11) i lađarima (Otkrivenje 18,17) u 18. poglavlju.
3. U poslednje vreme nastaje, takođe, savez svetih širom sveta, koji ima sledeća imena: zapečaćeni (Otkrivenje 7,1-3), 144 000 (Otkrivenje 7,4-8), ostatak (Otkrivenje 12,17), sveti (Otkrivenje 14,12), oni koji čuvaju svoje haljine (Otkrivenje 16,15), pozvani, izabrani i verni Jagnjetovi sledbenici (Otkrivenje 17,14). U 4. temi ukratko ćemo proučiti izveštaj o ova tri saveza u poslednjim danima ovozemaljske istorije.

II Razlika između viđenja i njihovih objašnjenja

U apokaliptičkom proročanstvu postoji važna razlika između viđenja i objašnjenja. U viđenju prorok može biti odnesen bilo gde u univerzumu u bilo koje vreme. Događaji u viđenju ne moraju nužno biti smešteni u prorokovo vreme i mesto; ali, kada se viđenje kasnije objašnjava, objašnjenje uvek odgovara prorokovom vremenu, mestu i prilikama.

Na primer, u 2. poglavlju Knjige proroka Danila Navuhodonosor je u viđenju o velikom liku i kamenu koji je postao velika gora koja je ispunila svu Zemlju odveden do kraja vremena (Danilo 2,31-36). Međutim, Danilovo objašnjenje viđenja čvrsto se temelji na vremenu i mestu u kom je Navuhodonosor živeo. Počinje jasnom i nedvosmislenom tvrdnjom: „Ti si ona glava zlatna.“ (Danilo 2,38) Navuhodonosoru je zatim rečeno, kad je o vremenu reč, da će niz carstava uslediti „nakon tebe“ (Danilo 2,39).

Kao što je slučaj u 2. poglavlju Knjige proroka Danila, apokaliptičko proročanstvo u 7. poglavlju Knjige proroka Danila takođe je podeljeno na dva dela: viđenje (Danilo 7,2-14.21.22) i objašnjenja viđenja (Danilo 7,15-20.23-27). Iako je Danilo iskusio sve elemente viđenja, uključujući završne događaje, objašnjenje pojašnjava da se viđenje suštinski odnosi na buduće iskustvo Danilovog naroda (Danilo 7,17.18.23-27). Isti obrazac zapažamo u 8. poglavlju Knjige proroka Danila i 4. poglavlju Knjige proroka Zaharije.

Čini se da proroci obično ne razumeju otkrivenje samo na osnovu viđenja. Objašnjenje je neophodno da bi se otkrivenje razumelo. Pošto se objašnjenje daje radi proroka, ono se temelji na vremenu, mestu i okolnostima u kojima prorok živi. Ovo načelo ima duboke implikacije na tumačenje teških apokaliptičkih tekstova, kao što je Otkrivenje 17,7-11, kao što ćemo videti u 3. temi.

III Identitet sedam careva u tekstu Otkrivenje 17,10.

Druga tema nam pomaže da rešimo jedno od veoma zbunjujućih pitanja u čitavom Otkrivenju. *Ko su sedam careva iz teksta Otkrivenje 17,10? Jasno je da slede jedan za drugim, ali kada se pojavljuju i kada „jedan jest“ iz anđelovog opisa? Da li je to sila koja se javlja u Jovanovo vreme, na samom kraju vremena ili je smeštena u nekom drugom istorijskom trenutku?*

Prema jednom popularnom gledištu sedam careva su sedam uzastopnih papa. Niz obično počinje 1929. godine, kada je Musolini vratio Vatikan vrhovnoj vlasti Crkve, a završava se poslednjim papom u ovozemaljskoj istoriji. Ovo gledište često nagoveštava da je trenutni papa ili poslednji ili pretposlednji; tako da je ovo gledište podsticalo ljude da određuju datume.

Drugo gledište je prilično opšteprihvaćeno među adventističkim skolarima. Prema njemu vreme šestog cara („jedan jest“ iz teksta Otkrivenje 17,10) je vreme od 1798. do 1929. godine, kada papstvo nije imalo svetovnu vlast. Pet palih careva bi u tom slučaju bili Vavilon, Persija, Grčka, Rim i srednjovekovno papstvo. „Jedan koji jest“ odnosi se na vreme kada crkva nije imala svetovnu vlast. Sedmi car bi danas bio obnovljena vatikanska sila.

Međutim, obe opcije bile bi odbačene da se druga tema primeni ovde. Tekst o sedam careva ne nalazi se u okviru viđenja (Otkrivenje 17,3-6), već u objašnjenju viđenja (Otkrivenje 17,7-18). Prema tome, car ili carstvo „jedan jest“ trebalo bi da postoji u vreme kada je Jovan lično dobio viđenje da bi to tumačenje imalo smisla. Ako je carstvo „jedan jest“ pagansko Rimsko carstvo Jovanovog vremena (odnosno, šesto carstvo), onda su pet „palih“ supersile starozavetnog sveta: Egipat, Asirija, Vavilon, Persija i Grčka. Sedmo carstvo je srednjovekovno rimsko papstvo, a „osmo“ carstvo (Otkrivenje 17,11), koje je jedno od sedam, bilo bi obnovljeno rimsko papstvo – Vavilon iz 17. poglavlja Otkrivenja, koje obuhvata i druga dva člana sotonskog trojstva („aždaju“, koja predstavlja paganizam/spiritizam i „lažnog proroka“ koji predstavlja otpali protestantizam). Ovaj globalizovan oblik Vavilona koji jaše na crvenoj zveri sekularne političke sile još uvek pripada budućnosti.

IV Izveštaj iz 17. poglavlja Otkrivenja

Kao što smo videli u 1. temi, tri svetska saveza nastaju u poslednje vreme: savez svetih, koga čini uvećana Crkva ostatka koja obuhvata one koji su izašli iz Vavilona i pridružili im se, savez verskih institucija i savez sekularnih političkih sila. Nastanak poslednja dva saveza ubrzan je konačnim objavljivanjem Jevanđelja širom sveta od strane ostatka (Otkrivenje 14,6.7; Otkrivenje 18,1-4). Preko lažnog jevanđelja „nadahnutog“ od strane zlih anđela (Otkrivenje 16,13.14), Vavilon (sotonsko trojstvo [Otkrivenje 16,19]) okuplja sekularne/političke sile sveta na svojoj strani (Otkrivenje 16,14.16). On „sedi na“ zveri (Otkrivenje 17,2-7). Za kratko vreme, ujedinjene verske institucije upravljaju svetskim vlastima, usmeravajući njihov gnev prema svetima (Otkrivenje 17,6; Otkrivenje 13,15-17). Međutim, isušivanje Eufrata (Otkrivenje 16,12) simbolički prikazuje vreme kada se sekularne/političke sile koje su podržavale bludnicu Vavilon okreću protiv njega i uništavaju ga (Otkrivenje 17,16). Bog čuva svoj ostatak poslednjeg vremena od uništenja (Otkrivenje 17,14). Posle pada Vavilona, sekularne sile sveta doživljavaju kraj prilikom Drugog dolaska (Otkrivenje 19,17-21).

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

U tekstu koji je potpuno usredsređen na događaje poslednjih dana, teško je pronaći primenu u životu. Sledeći predlozi mogu biti korisni:

1. *Kakve su implikacije za nas danas budući da znamo da, kao Božji verni ostatak, treba da pozovemo ostale pripadnike Njegovog naroda da izađu iz Vavilona (Otkrivenje 18,4)?* To što Vavilon poslednjeg vremena ima naizgled hrišćansko lice ne treba da nas prevari u vezi sa njegovom pravom prirodom kao Božjeg glavnog neprijatelja poslednjeg vremena. Ipak, iako su se verske vođe i zeloti suprotstavljali Isusovoj misiji, On se uvek ophodio milostivo prema predstavnicima ovih grupa (Luka 6,15; Marko 12,28-34).

2. *Šta možemo naučiti iz opisa žena iz 12. i 17. poglavlja Otkrivenja?* Postoje određene sličnosti između žena u 12. i 17. poglavlju Otkrivenja. Obe su religiozne po prirodi (bludnica Vavilon simbolički predstavlja lažni oblik hrišćanstva). Međutim, žena iz 12. poglavlja je Božja verna Crkva tokom istorije, uključujući razdoblje hrišćanske istorije u toku 1260 dana/godina, i prema tome ostatak ženinog semena. Ono što Jovana čudi (Otkrivenje 17,6) jeste da je protivnik Boga i Njegovog naroda u poslednje vreme takođe žena koja ima hrišćansko lice. Na ličnom planu, ova činjenica treba da otrezni sve koji slede Isusa. Ponos i tvrdoglavost mogu svakog od nas povesti ka uništenju, čak i kada mislimo da sledimo Boga (Jovan 16,2).

13. „Evo sve novo tvorim“

PRVI DEO: SAŽETI PREGLED

Ključni tekst: Otkrivenje 21,5.

Središte proučavanja: Tekst od 19. do 22. poglavlja Otkrivenja započinje izveštajem o poslednjim događajima pred sam Drugi Isusov dolazak i u toku Njegovog dolaska (Otkrivenje 19), a zatim pruža čitaocima uvid u budućnost nakon tih događaja; tokom hiljadugodišnjice (Otkrivenje 20) i tokom večnosti (Otkrivenje 21; 22).

Uvod: Poslednja četiri poglavlja Otkrivenja nude najjasniji i najdetaljniji izveštaj u Bibliji o događajima pred Drugi dolazak, u toku dolaska i nakon njega. Iako postoje određeni nagoveštaji o hiljadugodišnjici na još nekim mestima u Bibliji (1. Korinćanima 15,20-22; Isaija 26,19-21), jedino je u ovim poslednjim poglavljima Otkrivenja to razdoblje jasno prikazano. Izveštaj o 1000 godina nalazi se između Isusovog drugog dolaska i Njegovog trećeg i trajnog povratka na Zemlju.

Teme:

U lekciji i tekstu na koji ćemo se usredsrediti predstavljene su sledeće teme:

I Da li će Bog promeniti staru Zemlju ili će stvoriti novu?

II Odnos pada Vavilona sa petim pečatom

III Tri gledišta o hiljadugodišnjici

IV Da li će u večnosti biti dosadno? Šta će Božji narod raditi sve to vreme?

V Pozadina objašnjenja Novog Jerusalima

VI Oblik Novog Jerusalima

Primena u životu: U odeljku *Primena u životu* proučavaćemo o Božjoj nameri u vezi sa hiljadugodišnjicom iz 20. poglavlja Otkrivenja i biblijskim proročanstvom. Na kraju ovog odeljka razgovaraćemo o tome kako da odgovorimo na učenja iz Otkrivenja.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Pogledajte uvod iz prvog dela da biste se podsetili kratkog pregleda teksta od 19. do 22. poglavlja Otkrivenja.

Razrađene glavne teme trinaeste lekcije:

I Da li će Bog promeniti staru Zemlju ili će stvoriti novu?

U tekstu Otkrivenje 20.11. rečeno je da stara Zemlja i nebo „bježaše“ od prisustva Onoga koji je sedeo na velikom belom prestolu. Odgovarajući sinonimi za reč „bježaše“ (grčki: *ephugen*) su „iščeznuti“, „nestati“. Pošto „mjesto im se ne nađe“ nakon što su nestali, ovaj način izražavanja može da nagovesti da će Bog, kada bude stvarao „sve novo“ (Otkrivenje 21,5), stvoriti potpuno novu Zemlju, a ne samo „reciklirati“ materijale stare Zemlje u nove. Sa druge strane, odeljak od srede ističe da reč „nov“ u grčkom (*kainos*) pre znači nešto novo po kvalitetu nego po poreklu ili vremenu (vidi: 2. Korinćanima 5,17). Međutim, zapazite, takođe, tekst Marko 2,21. u kome se nagoveštava nešto *novo u vremenu*.

II Odnos pada Vavilona i petog pečata

U lekciji iz odeljka od subote rečeno je sledeće: „Sa uništenjem Vavilona, molitva Božjeg naroda, u prizoru petog pečata, konačno je uslišena.“ Zašto je to rečeno? Tekst Otkrivenje 19,1.2. snažno upućuje na Otkrivenje 6,10. U tom stihu duše pod oltarom vapse ka Bogu: „Dokle... ne sudiš i ne kaješ krvi naše?“ (Otkrivenje 6,10) Ono što je u grčkom doslovno rečeno je: „Koliko dugo... ne sudiš (grčki: *krineis*) i ne kaješ (grčki: *ekdikeis*)?“ Iz perspektive metaforičkih duša pod oltarom, nema dokaza da Bog sudi ili sveti njihov slučaj.

Upadljivo je, dakle, da se u 19. poglavlju Otkrivenja u opisivanju pada Vavilona koriste iste dve reči vezane za sud („osudio“ i „pokajao“) u prošlom vremenu. Veliko mnoštvo na Nebu slavi činjenicu da je Bog „osudio (grčki: *ekrinen*) bludnicu veliku... i pokajao (grčki: *exedikēsan*) krv slugu svojijeh od ruke njezine“ (Otkrivenje 19,2). Tu uviđamo jasnu povezanost između molitve iz petog pečata i pada Vavilona.

III Tri gledišta o hiljadugodišnjici

1. Premilenijalizam: Drugi Isusov dolazak dogodiće se pre hiljadugodišnjice. 2) Postmilenijalizam: Drugi Isusov dolazak dogodiće se posle hiljadugodišnjice. 3) Amilenijalizam: hiljadugodišnjica je metafora za celokupno hrišćansko doba, ne postoji doslovna hiljadugodišnjica. Prema poslednjem gledištu prvo vaskrsenje (Otkrivenje 20,4.5) na početku milenijuma je duhovne prirode; to je novo stvaranje koje donosi Jevanđelje (Jovan 5,22-25; 2. Korinćanima 5,17).

Šta je biblijski dokaz za premilenijalizam, stav adventističkih hrišćana o 1000 godina iz 20. poglavlja Otkrivenja? Biblija ukazuje na sledeće: 1) *Struktura Otkrivenja*. Aždaja (Otkrivenje 12), zver (Otkrivenje 13), lažni prorok (Otkrivenje 13), i Vavilon stupaju na scenu poslednjeg vremena tim redosledom. Odlaze, zatim, obrnutim redosledom: Vavilon (Otkrivenje 18), lažni prorok (Otkrivenje 19), zver (Otkrivenje 19), i aždaja (Otkrivenje 20). Ukoliko su zver, lažni prorok i Vavilon otišli sa scene do teksta Otkrivenje 20,3, onda se, logično, milenijum mora dogoditi posle Drugog dolaska. 2) Uobičajeno značenje reči „oživlješe“ (grčki: *ezēsan*; Otkrivenje 20,4) i „vaskrsenje“ (grčki: *anastasis*; Otkrivenje 20,5) je telesno vaskrsenje, ne duhovno (Jovan 11,25; Rimljanima 14,9; Otkrivenje 2,8). 3) Vaskrsenje ljudi koji su „isečeni“ (Otkrivenje 20,4) mora biti više od duhovnog vaskrsenja. 4) „Duše isječenijeh“ doživele su pogubljenje jer su prihvatile Jevanđelje. Njihovo vaskrsenje se nije dogodilo kada su primile Jevanđelje, već nakon što su pogubljene. Ne postoji duhovno značenje za reč „pogubljen“ (grčki: *pepelekismenōn*).

IV Da li će u večnosti biti dosadno? Šta će Božji narod činiti sve to vreme?

Biblija ukazuje na tri značajne uloge koje će otkupljeni grešnici imati tokom večnosti. Biće carevi, sveštenici i učenici.

1. Biblija nagoveštava da će se otkupljeni grešnici pridružiti Bogu u vladavini nad univerzumom (Otkrivenje 3,21; Otkrivenje 7,15-17). To što će sedeti sa Isusom na Njegovom prestolu znači da će biti deo vladavine univerzumom.
2. Oni ne služe samo kao carevi, već i kao sveštenici. U drevnom svetu postojale su dve grupe ljudi na visokom položaju. Najviši status u političkom smislu imao je car, a najviši položaj u verskom smislu imao je sveštenik. Vlast može da iskvari, ali onima koji su se ponizili doživевši patnju može se poveriti vlast. Biti sveštenik u večnosti obuhvata preuzimanje aktivne uloge u bogoslužjenju (Otkrivenje 5,9-13) i iznošenju jedinstvenog svedočanstva utemeljenog na ovozemaljskom iskustvu sa grehom i njegovim posledicama (Otkrivenje 14,3). Onome ko je veran u malom biće povereni veći zadaci (Matej 25,21).
3. Iako škola može ponekad postati rutina, pravo učenje to nikada nije. Bog je usadio radoznalost u srž našeg bića, i ima malo radosti koje su toliko značajne kao otkrića. Kada učimo brzinom koja nama odgovara, kada učimo u oblasti svog interesovanja, kada naša radoznalost podstiče našu pažnju, učenje je najradosnije moguće iskustvo. Postoji toliko mnogo toga u univerzumu o čemu se može učiti. Provešćemo večnost učeći i rastući, i to će biti istinsko zadovoljstvo.

V Pozadina objašnjenja Novog Jerusalima

Viđenje o Jerusalimu temelji se na ostatku Biblije. Vode koje teku od prestola (Otkrivenje 22,1) i drvo života (Otkrivenje 22,2) podsećaju na Edemski vrt. Svetlost grada i njegov oblik kocke (Otkrivenje 21,11.16) podsećaju na šator od sastanka i Hram (2. Mojsijeva 40,34.35; 1. O carevima 6,20; 1. O carevima 8,11). Postoje samo dve kocke u Bibliji: Svetinja nad svetinjama u Svetilištu i Novi Jerusalim. Samo ime „Novi Jerusalim“ donosi u um misao o glavnom gradu Davidovog carstva. Izgled mnogih delova grada takođe podseća na Hram iz Jezekiljinog viđenja (Jezekilj 40-48); a mnoge pojedinosti o Novom Jerusalimu podsećaju na obećanja data pobednicima iz tekstova o sedam crkava u Otkrivenju (na primer, drvo života – Otkrivenje 2,7; Otkrivenje 22,2). Prema tome, viđenje o Novom Jerusalimu ima preteče u istoriji Božjeg vođstva u Bibliji.

VI Oblik Novog Jerusalima

Dužina, širina i visina Novog Jerusalima je ista, što ukazuje na savršenu kocku (Otkrivenje 21,16). Većina ljudi zamišlja ga kao kocku, i verovatno je tačno da je taj oblik u pitanju. U opisu Novog Jerusalima često se koristi broj 12: 12 kapija, 12 temelja, 144 lakta visok zid, dimenzije iznose 12000 potrkališta (Otkrivenje 21,12-21). Kocka ima 12 ivica. Iako u tekstu nije naveden oblik, kocka bi bila u skladu sa simbolima i podseća na Svetinju nad svetinjama.

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

1. *Zašto je hiljadugodišnjica neophodna kada će Drugi dolazak sve stvari privesti kraju?*

a) *Vreme oporavka za pravedne.* Biće potrebno da se naviknemo na činjenicu da su neki ljudi na Nebu, a neki ne. Otkrivenje 22,2. govori da će se lišće drveta života koristiti za isceljenje svim narodima. Možda će biti ljudi koji vam se ne sviđaju ili koje niste očekivali da ćete videti na Nebu. Drugi koje ste očekivali da ćete videti neće biti tamo. Razdoblje od 1000 godina obezbediće vreme da učimo i rastemo kao večna bića.

b) *Vreme ispita za pravedne.* Otkupljeni će biti slobodni da istražuju „nebeske knjige“, u kojima će pronaći odgovore na pitanja o Bogu, o onima koje smo voleli, a nisu na Nebu, o pitanjima o velikoj borbi. Biće mnogo pitanja na koja treba odgovoriti.

c) *Vreme da sotona i njegovi sledbenici pokažu svoj karakter.* Na kraju hiljadugodišnjice, sotona i njegovi sledbenici poslednji put pokazaće razornu prirodu svog karaktera. Ovo poslednje pokazivanje njihovog karaktera utvrdiće otkupljene u vernosti Bogu tokom večnosti.

2. *Šta je konačan cilj Otkrivenja?* Cilj proročanstva nije da zadovolji našu radoznalost o budućnosti, već da nas nauči kako danas da živimo. Otkrivenje je osmišljeno da pripremi narod za izazove na kraju vremena, i da milionima tokom hrišćanske ere donese nadu, smisao i svrhu (Otkrivenje 1,3).